

1 Jordi de Sant Jordi

A, cors ten belh, car de merce, {f. 1r}
¿com no volets considerar
que muyr languen per vos amar,
34 e no suy cresutz de ma fe?
Ja no say re
que us puxa dir, plus de que us ay,
ne mon voler, qui ja l sabetz.
38 Mas vos havets
en car tals fets,
que mon afany ges no us desplay.
Mas d'er anan pus no us diray
42 que m fessats mal ne bon respost,
pus que tal lo m fessats tentost,
ans, vulhats ho no, vos amaray.
Qu'amor li play
46 e volch del tot que vostra fos
lo jorn que u[s] vi primeramen,
d'on pas turmen
e tan soven,
50 que vau merrits e cossiros.
Tornada
Reyna d'onor, lunhs amoros
no passech may tal penssamen
com cest, qui m fen
54 lo cor e·l cen
can de mon dan no us sentits vos.

Dompna tot jorn vos vau preyan: les tres primeres cobles d'aquest poema es troben al f. 164v. 14 hiperem.

2 Anònim

Eras quant vey arbres e brotz florir {f. 1 v}

per camps e prats, per munts e per barranchs,
ab gran brogit que l'aygua surt, a tranchs,
4 lay dels grans flums que ·ls boys fan retondir
vulh yeu bestir
un chant, pus v[ey] lo temps en totes parts
vertz e noells, e suy de joy ten erms,
8 can mays cossir e pessamens plus fermes
ay dins mon cor, qui m dona larts
punyents com darts.

Aysi m suy mis en penssaments testarts,
12 que re no m plats, ans tot gaug de me surt,
d'on crey en breu me vida se'n acurt,
pus que no vey la belha d'on suy arts.

16 S'eu fos senyor ab tot l'aur que s'i culh,
no crey me fes alegra ne jausen,
tan suy destretz per lyey a cuy acten
mon cor tot jorn quan la vesen meu hulh,
20 qu'atre no n vulh.

La nuyt e ·l jorn, can me vest o m despulh,
lo cor no m part ne de ley no ·l ne lunh,
24 car fin'amors, qui m te liatz e m punh,
me fa pensar en son gentil stulh,
net, ses argulh.
Tant, que languesch con no vey son cors gay,
e vau com folhs maldint celhs qu'an lonhat
28 mon gaug e be, d'on suy ple de mal fat,
per que prech Deu qu'enans que pas lo may,
muyre de glay.

3 Gilabert de Pròixida

[...] {f. 2r}
a lexe [...] d'on naix vera bondatz
e lha pe [...] les volentatz
4 e hom [...]
que may [...] tz se plasen senyoria
son gen p [...] r e son pros captener
que per dre [...] aug hay perdut mon sauber
8 e si fau ço de q [...] s m'escondia.

Qu'yeu me cuydey que no m pogues rependre
amor ja may en son noble capdulh,
mas quant yeu vi la belha que tant vulh,
12 ladonchs me vench trastot mon sforç rendre,
que ja nulh geny, sauber ne maestria
a contrestar no m pogren res valer,
qu'asi le m fech amors gent aparer
16 que sobtament fuy mis dins sa baylia.

Dona ses par, pus amor vol que sia
que us don mon cor, mon seny e mon sauber,
clam-vos merce que m vullatz retener
20 car ja d'uymay partir no me'n poria.

E per ayço en totes parts on sia
me tendray yeu per vostra caveller,
e si m metray per vostr'amor poder
24 de conquistar preu de cavallaria.

16 baylia : bal *cancelat i corregit en baylia*

4 Gilabert de Pròixida

----- {f. 2v}
amor a çells on vol tirar
que d'amort [*sic*] no pot hom gandar
4 -----
qu'als colps d'amor no crey que valha
mas solamen que y meta merce cura,
e cant defalh vas lo ferit merce
8 no y basta giny ne sauber ne dret[ura].

Qu'amor vol ten gen retenir
ab lo colp lial que sab dar,
que dins lo cor met tal desir
12 que fay ultra poder amar,
per que me suis [*sic*] d'amor cant me sove
com fay sos colps sens donar-hi mesura,
qu'aycell qui fier la deu servir ten be
16 que per son tort amor no l sia dura.

Car mantes vets per ben servir
pot hom de baix en aut muntar;
e sitot no y cuyt avenir,
20 eras mi vuelh mils sforçar,
car puys que suy ferits de bona fe
e del sguart d'una gentil figura,
24 vas fin'amors mon cor tan sotsmetre
ab volentat ffrancha, leyal e pura.

Qu'aysi m'a fayt amor xausir {f. 3r}
la pus belha que s poysa far,
e celha que fay enentir
28 sos pretz e sos laus exelsar,
e que de bon sen a ytan com se cove
e de bontatz may qu'autre creatura,
e res no 'lh falh haver nom mils que be
32 mas quant merce en son cor no s'atura.

Mas quant mos prechs no vol ausir
ne merce no l'aus demandar,
e que mi volgues enardir,
36 say que no m valria preyar;
us desespers ladonch enaysi m ve
que m fen lo cor e m met en gran pressura,
car suy be certs que ja may no veure
40 que n mos afanys midons vulha dar cura.

E las, midons, ¿e que vol dir
que no us dol cant me vets clamar,
ne us dol sitot me faitz languir,
44 ne us dol cant muyr sens mal afar,
ne us dol tenpauch la dolor que ysi m te,
ne gens no us dol mon mal ne ma tristura,
ne us dol tenpauch com ses merce morre,
48 ne us dol tenpauch ma fortunal ventura?

Dona ses par, puys de me no us sove {f. 3v}
ans a gran tort visch en crusel ardura,
clam-vos merce supleyets Dieu per me,
52 car la mort vey que per vos m'apressura.

16 amor : amo ratllat i corregit en amor | 29 hipermetre.

5 Gilabert de Pròixida

Proxita

Lo cor e ·lhs huelhs m'an lo cor mis en pena
ab fin'amors que s'i es enardida,
que ·ls huelhs han fayt tant que mon cor entena
4 en amar vos qu'etz de tots bes garnida;
que ·ls prims qu'yeu vi vostre gentil bellesa
fon mon cor pres d'un amoros voler,
d'on s'es amor en me tan fort encesa,
8 dona, que n mor lo vostre cavalher.

Aysi m destreny fin'amor e m desena
qu'al lit, cant dorm, mantes vets me rexida;
12 cant m'esbandesch, d'un smay grieu m'estrena,
e pert l'ausir soven cant hom me crida;
cant vuelh perlar trop me lengua represa,
e planch e plor cant xanços vuelh mover;
tant ha sus me amor potensa mesa,
16 dona, que n mor [lo] vostre cavalher.

Que ·l desir fort que mor coral amena {f. 4r}
ha dins mon cor fayta mortal ferida,
tant, que languesch e no say qui m defena
20 si dons merce no m pren de sa partida.
Mas si be us vey en tots bos fayts cortesa,
ja no m albir merce m vulhatz haver,
car d'un refus xascun jorn faytz empresa,
24 dona, que n mor lo vostra cavalher.

6 Gilabert de Pròixida

Sparça

En mi donchs vey bondat e cortesia,
sen e valor, honestats e bonesa,
4 laus e sauber de pura gentilesa,
e res no y val fis pretz mester hi sia;

8 que l miel del miels ha saubut aculhir,
e de tots bes es cims, capdelhs e branca,
per ço le m fay amors tan abelir
que luy suy datz ab voluntat molt francha.

7 Gilabert de Pròixida

Proxita

4 Fort me desplay cant no vey {f. 4v}
lieys de qui suy franch serven,
car si u fets, enayse gen
no m auciuon li desire
on er mantes vets sospire,
le preson [sic] cant mi sove
8 qu'enayse m cove languire
per lieys, on no trop merce.

12 E quant vas autre no crey,
ne y puesch haver mon talen,
si l plagues ab fas jausen
me degre per sieu retenire.
Cert, d'uymay no say que dire,
cant plus fort s'amor me te,
16 semblant fa vuelh trasire,
tan fort me lonya de se.

20 De çay on suy la suppley
que no s mostre malvolen
vas me, qui l suy leyalmen
hom fis e franch per soffrire,
que, si s vol, me pot aucire;
mas ges d'ella no m partre,
24 ans si l vulh de cor servire
ses que may no m faça be.

28 ¿Saubets per que li m autrey {f. 5r}
enaysi deliuramen?,
car en bos faytz es valen
plus qu'atre que l mon se mire:
sa beutat blanxa com lire,

pus belha que nulha re,
ffay vers luy mon cors asire,
32 d'on suy seus plus que de me.

Mil vetz muyr lo jorn d'enuey
cant no li suy lay presen,
e say que murray breumen
36 si no la vey dels huelhs riere;
car si no fos cant la vire,
figurans-la dins me fe,
ja m'agre mort li cossire
40 que per lieys tot jorn me ve.

Dompna ses par, be puix dire
que vos me faitz mal e be:
mal cant me muyr de desire,
44 be quant vos am mays que me.

4 desire : desirey | 15 *hipom* | 33 d'enuey : denuy.

8 Gilabert de Pròixida

Proxita

D'amor seray plus que no suelh {f. 5v}
e pus amoros qu'anch no fuy,
sitot la gentils que tant vuelh
4 ma vida confon e destruy;
e par-ho be car no n fay que pesança
e cascun jorn de me dolor se riu,
on per amor no crey hom mort ne viu
8 estes ja mays en ten dura balança.

Qu'aysi m mostra brau arguelh
com si saubes que sieus no suy,
e ges no m planch sitot me'n duelh,
12 mas quant me semble que l'anuy;
e per ma fe, si m fes mala semblança,
per algun dreyt ja no volgr'esser viu;
mas quant a tort me demostre l'esquiui,
16 vau com perduitz, fors de tot'esperança.

Per que d'uymay no say que dir
mas que viuray ab desesper,
ans vuellh del tot en tot morir
20 car ja may no m pens gaug haver.
Que l'excelhents per cuy fis pretz se guia
sobre son cor du n poderos scut,
tal que merce no l veyra may romput
24 e que y feris ab son gin cascun dia.

E las! ¿E com poch Dieu bestir {f. 6r}
en midonchs de tot son poder,
beutats, sens e bon captener,
28 sens que merce no y fech parir?
Be y degra far de merce la paria,
qu'entre ls bos fayts es la millor virtut:
e las, merce, e tant havets perdut,
32 pus Dieu vos tolh la milhor que l mon sia!

Era de me no m meravelh
si visch aman e desamat,
car midons es de tal capdelh
36 que sol del veser suy honrat.
Mas la gentils degr'aver sovinença
que, si m cofon, que ço del sieu malmet,
qu'enaysi m te, per fin'amor destret,
40 que n altre part no port me benvolença.

Ffort pauch entrey ins lo castelh
d'amor on suy stat criat,
per que no say altre cosselh
44 mas que de far sa voluntat,
qu'es midons, on valor creix e s'agença.
Faytz me, si us play, pus dolor m'a desfet,
e si no us venç amor en lo meu fet,
48 vence-us merce e bona consciença.

Dompna ses par, caps etz de conaxença {f. 6v}
e cap de sen e cap de tot bon fet,
per que us sopley curets mils de mon fet,
52 que dins mon cor no tinch ferma cresença.

19-20 versos intervertits al ms. | 28 parir : e+i sm (els vv. 27-28, però, continuen alterant l'esquema rímic de la cançó).

9 Gilabert de Pròixida

Proxita

Amor aysi m'a fayt sentir
ab faç plasen son franch poder,
qu'eras m'a tant sobrat poder
4 que ges no m say d'amar partir.
Aysi m cove, amant, languir,
8 per ço com no m val sopleyar
ab liey, qui es dona ses par.

Amor, si m volguessets aucir
e que no m fessets tant doler,
ffer mi ets sobiran plaser,
12 car morria tot mon cossir;
qu'eres viven pas greu martir
cant merce no pusch atrobar
ab liey, qui es dona ses par.

Amor, axi m destreny desir {f. 7r}
qu'yeu n'ay perdut sen e sauber,
e si vos no m volets valer
ma vide m val menys que morir;
20 be m fayts, amor, languen finir,
si muyr axi per ben amar
ab lieys, qui es dona ses par.

1 fayt : feyt ratllat i corregit en fayt | poder : perer+poder *canc* | 15 liey : lieys *amb la s canç.*

10 Gilabert de Pròixida

Sparça

Be volgre sser ten beneventuros
que m [des] amor de midons benvoler,
mas ab tot ço ella sab tant valer
4 que, si no m val, no m haura menys joios,
que ls sieu pretz tany del mon cavallers cen
e d'escuders mil, e tants quants vos playa,
per que l seray franch ez humil serven;
8 e si m fay mal no s pes que me n straya,
car on plus l'am e plus gaug me repren.

5 sieu : sieus *amb la s canc.*

11 Gilabert de Pròixida

Proxita

Mals perladors vulh per tostemps maldir {f. 7v}
de cor e cors, de sen e de sauber,
e vulh star de trestot mon poder,
4 en tot lor dan tractar e cossentir;
on, si xascus los fes ten gran valença
com yeu los fauch, ans que lonch temps vingues
haurion vist detz traydors lausengers
8 molt xastiatz demandan penetença.

Trop fa peccat celh qui vol sostenir
en son hostal gent de ten vil mester,
que b lor enginy fan del be mal perer
12 e tot lo mon sauben far devesir.
¡C'om los ligas, cells de ten aul samença,
e que n un foch trestots hom los meses,
la lenya fos los amants galiers
16 e tots ensemps soffrisson panetença!

Be m maravelh com no s volen ardir
los fis aymants en guerra mantener
contra tal gen que meten lur sauber
20 en dur a menys l'amoros capténir;
cert, de mi us dich que metray ma sciença

24 en contra lor, tro que ls haja malmes,
e desafiú d'erenan mals parlars,
qu'elhs m'auciuran o ls dare panetença.

17 volen ardir : vol enardir | 24 o ls : *les lletres ls d cancelades i corregides en ols.*

12 Gilabert de Pròixida

Proxita

Le sovenirs qu'amors fina ma porta {f. 8r}
de vos, gentils, on cortesia raia,
me fay xentar e menar vida gaya,
4 e mos affans de mal en be transporta;
que ma douçor he vostre beutats granda
adutz tal gaug en ma pença joyosa,
8 com plus vos am ab amors coratgosa,
ladonchs fis joys mos spiritz abranda.

D'on vulh sabgatz qu'ins en vostra comanda
lays yeu del tot sen e sauber e força,
12 e no us penssets que per nul temps me torça
de vos amar, que may si no comanda
lials amors, que l cor e l cors me lia
ab un liam de pura benvolença;
16 on me repren de vos tal sovinença
que y suys pus gays que si d'altre m jausia.

Que ls verays pretz que mantenitz tot dia
ffay mon desir ten subtilmen encendre
20 que, desamatz, vuelh mays en vos entendre
qu'aver del mon la dreyta senyoria;
qu'amor m'es gran quan dins mon cor abonda:
tan fis no l'es en aus haver membrança,
24 pus de bos senys havetz tal habundança
qu'entre les pros etz la plus jausionda.

Tant suy ferits ab l'amorosa fonda {f. 8v}
que no m perdretz de fretura d'esmenda,
28 que ls bos spers que dins mon cor s'atenda
en vos servir mos sinch senys environda;

32 aysi m destreny me voluntat ses mida,
cant plus vos gart me trop l'amor plus ferma,
per ço quant vey que tot lo mon se ferma
en dar-vos laus, qu'etz de tots bes garnida.

36 E puy ten gin vos ha virtutz bestida
que us fayts lausar de virtuosa fama
e vey xascus pels vostres laus vos ama,
es be raysos que us port amor complida;
per que us sopley, flors de gentil natura,
40 puy conexets qu'yeu altra non decori,
vulhats mostrar vas me bon adjutori,
e no us anuy s'eu vos am sens masura.

44 Dona ses par, ab amorosa cura
offir mon xant al novell cocistori,
per ço qu'a tots se mostre pus notori
com hi vay fis per amor qui m procura.

26 que : quels bos *error de còpia per salt d'igual a igual* | 42 al : ab.

13 Gilabert de Pròixida

Proxita

4 Eras quant torn lay on es mon voler
me fay amor al cor un joy bestir
qui m met lo cors en amors plaser,
car say veure la res que tan desir;
d'on es bon dreyt eres que pel tornar
mogua xanços gaya, pros e jolia,
8 si que xascus puxa veser mot clar
com tot mey dol revivon d'elagria.

{f. 9r}

14 Gilabert de Pròixida

Proxita

Si lo mon perir devia,

4 ne per dubte de morir
no m lexare de servir
celha qu'es de valor guia;
car veraya conaxença
me demostra claramen
8 qu'es del mon la plus valen;
per que, dins me sovinença,
l'am ab humil reverença.

12 E las, com ha gran potença {f. 9v}
amor sobre ls qui enten,
qu'aycelh qui plus li s deffen
met plus en obediença!,
qu'a me, qu'amar no volia,
me fay tal res abelhir,
16 que res no pusch alre dir
mas «merce, merce» tot dia,
tant fort me destreny e m lia.

20 Certes, amor, ¿qui podia
son cor e sos mals cobrir?
Mantes vets suy en cossir
que volenter celaria,
mostran joyosa pervença;
24 mas li vostre gay tormen
so tan fort que l plus sauben
no basta gin ne sciença
cobrir mal ne benvolença.

28 Pero s'eu hay penetença
del amoros pessamen,
e per amar finamen,
l'afan me platz e m'agença,
32 car de morosa paria
son mon cor e mey desir
e trestuyt mey sovenir,
per que res no m desplauria
36 qu'a midons playa que sia.

Dona, d'on nays cortesia, {f. 10r}
ffin pretz e bon captenir,
en totes parts qu'eu me mir

40 vostre suy sens meestria,
car vos etz del mon simença
d'onor, de laus e de sen;
e si nulh'autre enten
44 qu'eu haja dins se tinença
ffelhex fort en la ntendença.

Dona ses par, si falhensa
no fes en dir claramen
48 que n vos mon fin cor enten,
a les autres per cresença
ne daría conaxença.

15 Gilabert de Pròixida

Proxita

Si per servir de cor e de sauber {f. 10v}
en fin'amor hom dagues avançar,
eu suy ayceh qui degra millorar
4 ab lieys qu'yeu am, car de tot mon poder
li suy stat hom senes meseestria,
ffranch e fizel al sieu comandemen,
e may saubi causa que l fos plasen
8 qu'ants de tots fayts no la fes, si podia.

Tres causes son qu'an forçat mon voler
que midons am e que mantenyà n car:
12 primer mey huelh, a cuy plach remirar
cella qui sab sus totes mays valer;
ez enapres sa gran beutat jolia
que per asaut mon fin cor hi enten;
16 la terç'amor, que fir ten sobtilmen
que hom ferits may no li ganderia.

Per ço amor, que fa tot quant vol fer,
ha me ferit, d'on me cove pausar
20 mon cor ten aut, qu'eras, al devallar,
no say sforç can ay por de xeser;
car semblan m'es si delhay dexandia,
com plus anas plus visques dexasen,

24 e que tostemps fos mis en pensamen
per la dolor que del xaser hauria.

Dira mant hom qu'yeu vulh en car tener {f. 11r}
mi e m'amor, e que m fay trop lausar;
28 pero si u fau, no y cal maravelhar,
qu'yeu ami tal que n dey argulh haver;
e si l'ay yeu tant, que, si s devenia
qu'autre m volgues per amich e serven,
tant es midons bella complidamen
32 que per s'amor tot lo mon lexaria.

Mas com l'auselh qui volan molt lauger
va contre l sol tan que l ave cremar,
36 suy eu stats, qu'endret d'amor pugar
hay tan volgut qu'eres me fa doler,
car desir m'art e no trop garentia
ne leys no m val de cuy merce acten,
40 ans contra me la vey mot cruselmen
metre poder que desiran m'aulcia.

Dona ses par, si merce us destranyia
tant que us plagues que fos vostre serven,
per fin'amors no viuria languen
44 e dels aymans fora l pus rich que sia.

30 qu'autre m : quautren.

16 Gilabert de Pròixida

Amant languesch e languin pas gran pena, {f. 11v}
e penan muyr e morin vau perden
4 gaug e solaç, conquistan marrimen,
e fa-u midons; com plus vay plus m'estrena
d'ira crusel, fent-ma d'argul semblança;
e may no l fi per que m degues alcir,
8 si donchs en dir
qu'es la milhor e pus valen que sia,
e si per ço nenguns homs deu morir
eu suy ayceh qu'es dret qu'elha m'alcia.

12 Per mig dels ulhs m'entrech la creman flama
d'on c'es mon cor en fin'amor ences,
que may no vi causa que xi m plagues
com la beutatz d'aycella qui m desama.
Cant ver'amor vay firent de sa lança,
16 no say conort li puxa contradir,
d'on vulh grasir
l'onor molt gran que m dona xascun dia,
quant per la res qu'es pus belha que s mir
20 m'a fayt entrar dins l'amorosa via.

Dona gentils e de gran excelhença
te lo meu cor ten fort en son poder
que l sieu coman regira mon voler
24 e fay de me segons sa conexença.
Ab mon cor suy ensemps d'un'acordança
que mar la vulh, honrar e car tenir,
mas aculhir
28 mos prechs no vol, pero si li placia
que lha posques ab son voler servir,
d'altre ja may no la sopleyaria.

32 ¡A, dona proz, de valor coronada, {f. 12r}
que us faytz pel mon a totes gens lausar!,
¿e per que us play malvolença mostrar
vas me, qui suy de la vostra maynada?
Desesperatz en la vostra sperança,
36 de gran tristor faytz me vida finir.
Vos e desir
me strenyets: l'u m combat, l'autre m lia.
¡A, com val pauch de merce requerir
40 lo cor altiu, quant d'amor se desvia!

Soven m'ave qu'esayare d'empendre
que sopleyan de merce la nqueris,
mas quant la vey, aysi co l basalis,
44 ab son sguart m'alciu e m fayt rependre;
tan, que lardonchs suy en major dubtansa,
que ramiran sa faç blanca com lir
cuyt defalhir,
48 e torn com folhs, e no say com m'estia,
qu'enaysi m pren un amoros desir
que ls cinch senys pert e ma faç se canbia.

52 Dona ses par, vos me faytz mal soffrir
e conquerir
de jorn en jorn ira, dols e feunia,
mas ges per ço no vulha presumir
dona del mon que m hagues, si m volia.

29 que lha : quelha | 46 faç : faz+faç *canc.*

17 Gilabert de Pròixida

Proxita

Pus que n turmen hay mis tostemps ma vida, {f. 12v}
en gran tristor me covendra finir,
car perdut hay joven, pretz e servir,
4 ab dona tal qu'es de merces felhida.
Que puys la vi li suy stat serven
humils e franchs, per ço que li plasia,
ez en la fi, que m degra far jausen,
8 say que li platz que m luny de sa paria.

D'on yeu maldich d'amor la companyia,
e maldich mi, qu'ay vulgut tant seguir
mon cor, qu'aman m'a duyt quays a morir
12 per vos, midons, qu'amar ges no devia.
Car, puys qu'amor vos dona mon voler,
m'avetz desert e mis en panetença.
Las, be pux dir que n amoros sper
16 ay perdut mi e ma gran benvolença!

Certes, midons, no us fiu may defalhença,
ne m doni dreyt que m deguessetz aulcir
ne maltractar fent-ma soven languir,
20 sauben que n vos havia ma cresença;
e si be us vetz per tot lo mon lausar
de gran beutat, de sen e de linatge,
ges per ayço no m degretz meyspresar,
24 car home suy per haver bon coratge.

Mala fiu anch conort de mon dampnatge {f. 13r}
pensan que b vos posques tant conquerir

28 que, si us amas, volen-vos car tenir,
que vos plagues, dona, mon vessalhatge.
Pero, midons, eras vey que us display,
d'on roman trist e no say on m'attenda,
32 e fora-us mils que us plagues e ja may
hagues haut de vos null'autr'esmenda.

La cruseltat granda que n vos s'attenda
ha fayt vas me vostre cor descobrir,
e demostrar, per semblan e per dir,
36 que m volets mal e no us play que us attenda.
Meu es lo dan e vostre n'es lo tort;
pero, midons, vos n'avetz paucha cura,
mas s'a Deu platz que m deliura de mort,
40 assayare de passar ma recura.

Dona ses par, si no m haguessetz mort
no m pogretz far plus mals ne plus tristura,
pero d'aytan en mon cor m'aconort
44 que b mal que m fetz fau belha creatura.

18 Gilabert de Pròixida

Proxita Sparça

Dona, per Dieu, hajats merce de mi, {f. 13v}
que m tench en tot per vostre cavaller,
e si merce de me no us play haver,
4 playe-us almenys que us am ab lo cor fi.
Car eysamen, are us playe o us pes,
vos ameray e us seray franch sotsmes,
mes auray gaug si us am ab vostre grat
8 sitot say be que no seray amat.

Dona ses par, la valor que n vos es
ffa presar trop les aultres dones mes,
ez yeu me'n preu per ço que m suy donat
12 a dompn'aytal d'on lo mon es honrat.

19 Gilabert de Pròixida

Proxita Sparça

Puys he d'amor ço qu'aver ne solia,
es be raysos qu'am de bon cor e fi,
e si midons no 's vol curar de mi,
4 ten rich ne suy com c'elha 'm retenia.
Qu'alrre no vulh ne plus d'amor no hay,
mas sol amar la plus bella que sia,
e puys amor en tal dona se xay,
8 tant hay d'amor com desirat n'avia.

Dona ses par, de mar vos so plus gay {f. 14r}
que si lo cor de les autres havia,
car senes vos nulha causa no 'm play
12 sitot vas me etz de crusel paria.

20 Gilabert de Pròixida

Proxita

Pus que vos play, dompna, que res no us dia,
ne sia n loch on siatz, d'erenan
viuray languen, ab doloros afan,
4 car tolt m'avetz ço qui pus car tenia;
que tot mon be, midons, era que us ves,
e que us parlas l'ora qu'a vos plagues,
axi com celh qui us am ultra masura;
8 mas pus no us platz, dona, com franch sotsmes
pendray mos mals e ma crusel ventura.

Mas com l'om folh qui d'alquimia cura
perque n la fi cuyda venir obran,
12 e quant plus va, plus despen follejan,
d'on pert lo seu e roman ab tristura;
aytal suy yeu, qui 'm pensav'enriquir
de joy ab vos, per fin'amor seguir,
16 cuydan qu'aman merce atenyaria;
mas ara 'm vey de tot gaug enpobrir,
car cerch merce lay on no 's trobaria.

20 Pero, midons, l'amorosa paria {f. 14v}
qu'es en mon cor, e l'argulhos talan
e les beutatz qu'avetz, sus totes gran,
ffan scalfar e crexer ma folhia,
24 car yeu m'encench d'amoros pensamen
cant pens de vos, qu'etz del mon plus valen,
d'on m'es honor amar tal creatura;
e d'est orgulh vau enfollin mon sen,
tant que n amar no quart tort ne dreitura.

28 Co l fenix fay, qui s crema per natura,
perque son cors vaje renovelhan,
o ay fayt yeu, dona, que m vau creman
del foch d'amor per haver joya pura;
32 pero, midons, yeu no semble l'auselh,
car tots jorns crem e nul temps renovelh
mon dol en joy, ans dobla ma feunia:
que vos, ab cuy degra trobar coselh,
36 volets qu'amors, vos desirant, m'alcia.

Mas ya d'uymay sots en la derraria
que ma dolor e mos mals cesseran,
car per vos muyr, d'on per mort fineran
40 los grans turmets que m donatz cascun dia;
ja no us porets ab me plus deportar

44 car tant n'ay duyt que n fau la sapultura,
mas, enquer mort, celhs qui volran mirar
dins en mon cor, veyran vostre figura.

Dona ses par, tant m'a volgut naffrar {f. 15r}
amor per vos, que l'arme m fets anar
48 playada fort d'amorosa puntura,
per qu'yeu m'atench que no s vaya clamar
lay, denant Dieu, que luy faça dretura.

52 E llas!, midons, si m voliets aydar,
vos podets tant, que be u poriets far
sol que us plagues que m prenguessets en cura;
que b un sguard gen, fayt per merceyar,
m'auriets leu stort de ma rencura.

18 cerch : crech | 26 sen : seny (*que trenca la rima*).

21 Gilabert de Pròixida

Proxita

4 Dels aymadors suy lo plus cossiros
e lo pus trist que may fos ne sera,
e celhs qu'amors ha fayt ten doloros
que ma dolor ja may no finara;
qu'yeu am o prech dona d'auta valor,
jove, gentils, d'amorosa paria,
8 pero d'aytan me pren mal de s'amor:
com plus la prech, de res no m auziria,
ans, perque l'aym, m'o pren en gran folia.

12 Mas si sos pretz e sa beutat no fos, {f. 15v}
ja son stat no m fera folegar,
e si folley, fora dreyta rasos
volgues midons sa gran beutat reptar,
que m mes al cor l'amoros pensamen
e l sovenir de sa noble pervença;
16 d'on fora bo que n dona trop valen
no fos beutat ne francha captinença,
que n mant baix cor meton gran benvolença.

20 Las!, cant amor me fech volenteros
d'amar midons per sa granda beutat,
en mon cor fuy dos tants pus orgulhos
quant viu ensemps la beutat e l'estat;
e per aço mesi tot mon poder
24 que la servis en grat tant quant saubria,
e que n nulh fer [*sic*] no li fes desplaser,
c'om deu honrar xascus segons qui sia,
sitot amor no guarda senyoria.

28 Mas yeu suy celhs ten malaventuros
e ten caytiu que may saubi fer tan
que, res qu'yeu fes, a midons fos joyos,
sitot sovin ne port mant greu afan;
32 ja no fo may hom qui ses grat servis,
ne qui d'amor sostingues penetensa
tan com yeu sols, qu'e midons suy ten fis

36 que muyr aman e no m vol far valensa,
e say quez ha d'amor mal conaxença.

E las, midons, ¿e que faray ab vos {f. 16r}
si no m volets de ma tristor ausir,
ne com viuray, que suy ten amoros
40 que l foch d'amor m'art e mi fa languir?
E las, ¿per que no mostrats que us plagues
la gran amor que n mon fin cor se lia?
Car, per ma fe, dona, si conegues
44 que us play si us am, e que us servis tot dia,
per nulh affany de plaser no m faria.

Dona ses par, mas pus no conech ges
48 que mon servey vos play'en re que sia,
si en mon cor tant de plaser hagues
que no l lunnyas, volenter o faria;
mas com no pux, cove m que vostre sia.

1 dels aymadors : *entre els dos mots, una paraula raspada, il legible.*

22 Gilabert de Pròixida

Proxita

Dona del mon no s pens que per amors
l'amas un jorn ne li fes cortesia,
e si l dich res que l semble gracios
4 ne ls fauch semblant que m play lur companyia,
clam-los merce que s vullen cossirar
que ço que l dich fau ab tal covinença
que, per midons, les autres vulh amar,
8 per ço que l tany c'om li quart reverença.

Dona no say de qui ten privat fos, {f. 16v}
per gran beutatz ques hagues ne valia,
que, si cuydas qu'yeu no fos amoros,
12 que no m lunnyas de fet de sa paria.
Qu'yeu am tal res de qui m dey fort presar
sol cant de lieys haus haver sovinença,
e per ayço li vulh per sieu gardar

16 lo cor e l cors e ma gran benvolença.

Eras diran qu'yeu dich falça raysos,
car si d'amor algu me'n requeria
li poray dir: «don'aycelha sots vos
20 per qui tals dits en mes xanços desia».
Mas per ayço que no pux'anganar
dona que prech, vulh dir ma ntendença,
que, si no sab qu'e nou anys que l'am clar,
24 que n mos fals ditz no vulhen dar cresença.

No m blasmen ges li malvat envegos
d'ayço qu'ay dit, car no u dich perque sia
jausen d'amors, ans ne viu cossiros,
28 car midons vey que m refusa tot dia;
no u dich per ço que m deyon tant honrar
qu'endret d'amor alguna m fes valença,
pero no u crech, ni Deus me'n leix trobar,
32 car per midons los faria falhença.

Dona ses par, si lausors no us say dar, {f. 17r}
perdo us deman ab humil reverença;
pero, midons, a vos no cal lausar,
36 que ls vostres faytz son de lausors simença.

A, dona proz, no m vulhatz asirar
com laus midons sus totes d'axcelhença!,
car, per ma fe, no me'n devetz blasmar,
40 puy Dieu la volch formar ses deffalhença.

29 honrar: *la h afegida en un segon moment.*

23 Anònim *sm*

Madre, por no me dar nada, {f. 17v}
monja me quereys poner,
yo casada quiero ser.

4 Mi padre quando morio,
estando en su sentido,
su testamtor desio

8 que me diessedes marido.
 Ahora que hos he servido,
 monja me quereys poner,
 mas casada quiero ser.

12 Ffija, no tengo farsienda
 ni que dart'en casamiento,
 tanpoco tengo que venda:
 mejor te sera 'l convento.
 16 Pues haze mi mandamiento
 y quieras m'obedecer:
 monja te quiero poner.

20 Madre, no seays cruel
 ni querays mi perdicion,
 que la monja no s fiel
 ny tiene la religion,
 24 pues arde mi coraçon
 en manos de tal poder:
 yo casada quiero ser.

28 Ffija, no digays tal cosa
 que hos seria mal contado,
 sereys de Jesus esposa,
 llenar hos ha el su reynado.
 No us enganya el peccado
 del maldito Lucifer:
 monja hos quiero poner.

32 Como, madre, por casarme
 tengo yo andar perdida,
 no cureys d'esso ablarne,
 d'ello no sereys creyda.
 36 En cierto por la mi vida,
 donde se prende 'l coger [*sic*]
 yo casada quiero ser.

40 Ffija, soys atan morena
 que no se quien vos amara:
 de superbia soys llena,
 en vos todo mal se para,
 y teneys muy fea cara;
 44 nada no sabeys azer,
 pues monja teneys de ser.

Aun que sea morena
dos mil gracias m'acompanya,
48 es tan fuerte mi cadena
que los discretos enganya,
no ay nada que me danya,
madre, con mi buen saber.
52 Yo casada quiero ser.

Ffija, soys tan porfiosa
con la rabia d'amor,
no sabeys tener filoza,
56 pues mirad que tal dolor!
Yuro's por nuestro Senyor
are todo mi poder
por a vos monja poner.

60 Madre, no quiero scuchar
de ser monja ni sere, {f. 18r}
d'esto ya tengo pezar,
pero bien se que hare:
64 yo misma lo tomare,
segund quiero, my querer,
pues monja no quiero ser.

68 Ffija, no tengays porfias,
marido no us lo dare,
y antes de muchos dias
por a monja hos porne,
dejadme hazer, pues sce
72 en que teneys menester.
Monja hos quyero poner.

Madre, no us cale comtar
ny tener vuestros trezientos,
76 pues no'm haveys de mudar
mys desseos tan atyentos;
no hare esos mandamientos
ny mudare my querer,
80 pues monja no quiero ser.

La madre haze fin

Ffija, quedahos a Dios

84 o hal diablo si quereys,
no hare cuenta de vos
ni vos de mi lo hareys,
pues tal porfya teneys
y no me quereys creer,
no us quiero mas responder.

24 Anònim *sm*

Cobles de la ballesta

{f. 18v}

4 Una ballesta fas fer
a la gran gorra
perque yo pugua tirar
a ma senyora.

8 L'abrer sera lavorat
de amor y fermetat
y sencera voluntat,
dins y defora,
perque yo pugua tirar
a ma senyora.

12 L'arch sera de treball fort
que rompra la mala sort,
pus fortuna ab gran tort
n'es causadora,
perque yo pugua tirar
16 a ma senyora.

20 La corda sera l penar
que nunca pora fluxar,
ans en loch de millorar
sempre pijora,
perque yo pugua tirar
a ma senyora.

24 La nou sera de passio
sens ninguna ficcio,
y te tal condicio
qu'es matadora,

28 perque yo pugua tirar
 a ma senyora.

 La clau sera d'un poder
 que tirara molt serter
32 a la qui de mon voler
 es robadora,
 perque yo pugua tirar
 a ma senyora.

 L'arma tost per ben armar
36 a de ser d'un porfiar
 en servir qui m vol matar
 y es vencedora,
 perque yo pugua tirar
40 a ma senyora.

 Y seran los passados
 les grans penas y dolos
 que nunca m donen rapos
44 un punt de hora,
 perque yo pugua tirar
 a ma senyora.

 Sera l carcax de dolor
48 tot ple de gran desamor
 de que sempre lo meu cor
 nit y jorn plora,
 perque yo pugua tirar
52 a ma senyora.

 Com me pens tirar serter
 dant al fito o paper,
 non do en tot lo terror
56 ans molt defora,
 y axi m fa sospirar
 tant ma senyora.

Tornada

 Y axi m pasejare,
60 de amar no m dexare
 ffins que veja lo per que
 de la gran gorra,

64 y lavos tirar pore
a ma senyora.
Ffy

25 Guillem de Cabestany

Guillem de Cabestany

Lo dolç cossire {f. 19r}
que m don'amor soven,
dompna, m fay dire
4 de vos mant vers plasen.
Pessan remire
vostre cors fin e gen
cuy yeu desire
8 mas qu'yeu no fas perven;
ez yeu tot mi desley,
que ges yeu no m amey,
que Deu vau vos sopley
12 per francha benvolença.
Dompna, cuy beltat agença,
mantes vetz oblit [mei]
que laus vos e mercey.

16 Tostemps m'azire
l'amor que laus deffen
s'eu al cor vire
vas autr'entendimen.

20 Tolt m'avetz rire
e donat pensamen:
plus greu martire
nuls homs de me non cen
24 car yeu vos plus envey
d[e] ren que l mon estey

qu'ades am en pervença:
28 tot quant fas per tamença
davetz en bona fey
penre, nien quant vos vey.

Tot jorn m'agença {f. 19v}
32 desir, tant m'ebelis

la captenença
 de luy cuy suy aclis.
 Be m par que m vença
 36 vostr'amors, quant que m vis
 ffo m'enten[den]ça
 que us ames e us servis;
 per qu'yeu me suy rendutz
 40 ffranch, ses tot mal avis,
 per vos, qu'yeu n'ay perduz
 manta dos qui s vol obtendre
 quez yeu am qu'yeu attenda
 44 ses tot que m sabutz [*sic*]
 vos, d'on meus laus venguts.

En gran sovença
 tenc la cara l dolç vis,
 vostra valença
 48 e l gent cors blanch e lis;
 s'eu per credença
 estes vas Dieu ten fis,
 viu, ses falhença,
 52 entrar'en paradis;
 qu'aysi n son tots qutz
 de cor a vos vendutz,
 qu'altre joy no m adutz:
 56 qu'una non porta benda,
 qu'yeu prendes per esmenda
 que ja fos yeu sos drutz,
 per la vostra salut.

BdT (213,5). Cançó de la qual es conserven més de vint testimonis en la tradició manuscrita occitana. En la còpia de *VeAg* falten les cobles V-VI, omissió que comparteix amb *bx*, i les VII-VIII, que comparteix amb *FHQ*². Hi falta també el v. 26, que està en blanc a *R* i resulta il·legible a *S*; les cobles III-IV estan intervertides, com a *S*. Tan sols els mss. *CER* i *VeAg* han conservat la cobla apòcrifa que segueix (N26). *Vid* *Cots*, 1985-86. Sovint el copista català no entén la lliçó, que banalitzava o afolla. Els versos on la deturpació afecta de manera més greu el sentit del text i l'estructura mètrica són: 10 *amey per abney*; 14 *omissió de l'última sil·laba*; 37 *ffo m'enten[den]ça: ffo men entença* | 40 *avis per ajutz, amb trencament de l'estructura rítmica* | 44 *hipom*.

26 Cobla apòcrifa de *Lo doutz cossire*

Dons com saria

{f. 20r}

ques ab vos no trobes
merce, aymia,
4 la gencer qu'anch nesques,
car yeu tot dia
de jenols e de pes
sancta Maria
8 prech que vostre mor mi des;
e fuy nuyritz enfans
per far vostres comans,
e ja Dieu no me sans
12 si yeu vulh strayre:
proz dompna de bon ayre,
soffritz que us bays los guants
e del als suy dubtaire.

8 *hiperm* | 12 *hipom* | 15 *trencament de l'estructura rímica.*

27 Anònim

Esparça

Mala dompna, fals vos suy e ginyos
e monsonger, ez am-vos ab engan,
e jur vos, Dieu e l baro sant Johan
4 qu'anch non amey autre dona ne vos;
e qui vos dix qu'yeu vos fos ben volen
per Deu vos jur que per la gola men,
qu'anch no us amey ni n fuy enamorats,
8 ben se pot far me'n fes affensendatz.

6 jur : jus.

28 Peire Cardenal

Esparça

Mantz homens son en est mon quez stan
pus falçament que veyra en anelh,
e qui los te per fis falh atretan
4 com qui un lop vendia per anyelh,

8 car ells no son ne de ley ne de pes,
ans foron fayt a for d'un fals puges,
que par la crotz e la flor environ
e no y trob om argent cant los refon.

BdT (335,57). Tercera cobla de *Tostemps azir falsetat et enjan* copiada com a esparsa anònima.

29 Anònim

Esparça

4 Rey qui vilan pug'en honor {f. 20v}
e paratge baxa y dexeu,
si per vilas vergonya pren
nulh rich no n deu haver dolor.
D'aycest mal rey vos vulh dar az endendre,
qui baxa ls proz e ls vilas enantis,
si per vilas es sobrat e conquis
8 planyer no l deu paratge ne deffendre.

5 dar : *la r interlinada*.

30 Arnaut Català-Ramon Berenguer V

Partimens

4 Amichs n'Arnautz, cent dompnes de peratge
van outremar e son en mege via
e no podon complir lo lur viatge
ne dreyt tornar per nulla re que sia,
si per vos no, qu'es per aytal coven
qu'un pet fassatz de que s moga tal vent
que les dompnes vagen a salvamen.
8 ¿Ffer l'etz ho no?, qu'yeu saber ho volria.

Senyer en Coms, yeu ay un tal usatge {f. 21r}
qu'adies mantien dones en drudaria;

12 sitot lo pet no me'n ve d'egradatge
 eu lo faray, que s'eu no lo fazia,
 ffalria trop vas dompnes malamen;
 e dich-vos be que, si per autremen
 apres lo pet no son a salvamen,
 16 per pembre fort tot me cunquageria.

 Amich n'Arnautz, trop perlats malemen
 pel blasme gran quez hauretz de la gen,
 que vol pessar tan gen cors avinent
 20 a vent de cul en terra de Soria.

 Senyer en Coms, molt es miels per un cen
 qu'yeu face l pet ans que tan cors plasen
 ffesson lor dan per fol ensenyamen,
 24 que m pusch levar can cunquegat me sia.

BdT (184,1). La còpia de *VeAg* transmet una lliçó excel·lent d'aquest poema. És interessant de notar que, als vv. 15-16, el *VeAg* presenta una lliçó singular (recollida tan sols per Cluzel, 1954-58). Compari's amb el text de l'edició de referència (Blasi, 1937): 15 apres lo pet no son *per* no podion anar; 16 per pembre fort *per* apres lo pet.
 21 Coms : *la s resulta pràcticament il·legible a causa d'una taca de tinta.*

31 Anònim

 Atresi m pren can la mola com mol, {f. 21v}
 que tot jorn va, pero d'un loch no s part,
 car s'eu anas pel mon vas manta part
 4 ja mon fin cor ges no s muda ne s tol
 da leys en cuy ay mis tot son poder,
 ans es pus fort que nulh castelh roquer,
 que no tem res que luny ne prop li sia.

8 Soven me fay mey ulh monsonger
 tal res guardar qui l semblara plasen,
 mas lay on plus hi vey gentil perven
 trop mon fin cor dos tants pus vertader,
 12 ca nul sguart gentil nez amoros
 no m pot semblar tan belh ne tan joyos
 que vos, midons, me faça veriable.

16 Can Jesus en [la] creu mori per nos
ja no formech un cors tan ben stan,
car beutats gran los pus belhs va passan
garnitz de sen e de pretz veleros;
20 a sa lausor no s pot res millorar,
qu'ella val tan c'om la deu nomenar
milhor del mon per virtutz coronada.

E per ayço crey no s posques trobar {f. 22r}
en fin amar un amador pus fi
24 ques eu li suy, car ges no pusch en mi
haver sforç de nulh plaser donar,
ans vau cossiu, pensius e ple d'esmay,
que l joy m'es dol e nulha re no m play:
28 tant fort me puny un desir de sa vista.

8 hipom | 26 e ple : la e interliniada.

32 Cadenet

Amors, ¿e com es de me?
Ja suy tornatz en l'afan
de que m allenguesch entan
4 quez ayçi de tot lo fre,
per vesser si poyria
viure be ne ges ses vos.
Be ne gen, no; mas viuria
8 seguramen cunque fos,
aysi com vey viure assats
ses vos e ses vostre ajuda,
de richs e d'allogorats
12 qu'an la vergonya perduda.

A, de mon cor, car no m ve {f. 22v}
de lay on romas entan.
Amors, a vos ho deman:
16 ma dona, ¿per que m rete?
Vay veser si l mi rendria.
Del anar suy yeu cutxos,
mas del venir, ¿com ser[i]a?

20 Ben faria d'un pas dos.
Mas mi nots «a Dieu siats»,
que «Dieu vos san» no m ajuda.
24 Dona, si no fos hugats
bona fora la venguda.

Tres letres del A B C
aprenetz, qu'als no us deman:
«a» «m» «t», car aytan
28 vol dir com «eu am te».
E ab aytan de clarsia
hauriem prou entre 'bdos,
empero be hi voldria
32 «o» e «c» totes sezos,
car s'eu disia: «digats,
dompna, ¿vos farets-m'ajuda?»,
ben say que vos seriets
36 de dir «hoc» apercebuda.

De tot altre guarrer cre {f. 23r}
que s pot hom deffendre 'b bran,
o l met hom l'escut devan
40 sivals entre luy e se,
o s'estrenuon de sa via
o s met hom en loch rescos,
o y val força, galhardia,
44 o greuchs o deffencions,
ffor, castelh o fermetats,
o amichs o bon'ajuda.
Mas celh que vos guarreiats
48 val meyns on plus s'avertuda.

Bona dona, tart me ve
qu'eu vos diga mon talan,
ez aço pauch e dubtan,
52 mas ges per tan no m rete.
E car vostre companyia
es tota d'omes gelos,
us amichs hi tenyaria,
56 dompn', entres tants anugos,
qu'yeu temi e vos dubtatz,
per qu'yeu auria obs ajuda.
E donchs, com no començatz,
60 bona dompna, s parduda.

Lausanger, bon astr'agats, {f. 23v}
car mi fayts ten bon'ajuda
que b vostre mantir m'onrats,
64 e la vertats es saubuda.

Lavors, bona dompna, m platz
dar-vos per respeix ajuda,
e cant suy de vos tornatz
68 trop me greu pena crescuda.

BdT (106,7). Poema multicopiat en la tradició occitana, amb diverses variants en l'ordre de les estrofes (*vid Zemp, 1978: 182*) El cançoner *VeAg*, l'únic que transmet el text adèspot, i amb algunes lliçons sigulars (v. 42, v. 64), s'inscriu en una branca a part del subgrup *URCF/Ta*¹. Malgrat alguns errors de còpia evidents, destaca la capacitat de l'amanuense per donar sentit a lliçons corruptes o que ell mateix no enten: v. 23 hugats *per* comjats; v. 65 lavors *per* l'anars.

33 Arnau de Maruelh

Ayci com celh quiz aim'e no s amatz
ho ay yeu fayt, qu'ay amat longamen
en un tal loch que ges no me'n repren,
4 que may la vulh servire desamatz
que d'altre ver totes mes voluntats;
e car yeu l'am finamen, ses engan,
crey que l val tan que ja non hauray dan.

Ausit ay dir, per que m suy conortatz, {f. 24r}
qui ben serveix bon gasardo n'aten
ab que l servey fos fayt en loch valen,
car enayci es mils guisa[r]donatz;
12 per qu'yeu me suy a vos del tot donatz,
bella dompna, que d'als no n'ay talan
mas de servir vostre cors ben stan.

Mils que no u dich vos prech que m'entendats,
16 car may vos am que no us aus far perven,
e no me'n laix mas per dret spaven;
qu'yeu me fera de vos mot pus privat,
mas diren que for'anamoratz;

20 pero ver es que res no ami tant,
 mas endreyt vos non aus fer-lo semblan.

 Vos valetz tan e ben crey o sabgatz,
 qui mils ama molt pregua, pus tamen
24 que no fay celh qui prega 'b ardimen;
 bella dompna, vos ja celh non credatz,
 que 'b angan vay e s'ave ngranatz.
 Mas yeu suy celh qui temen mor, aman,
28 per que no us aus preyar mas en cantan.

 Soven me ve, la nuyt cant suy colgatz, {f. 24v}
 qu'yeu suy amb vos per semblan en durmen:
 adonchs suy yeu en ten rich jausimen
32 que no m volgre esser may dexondatz,
 sol que m duras aquell plasen pensatz;
 e cant m'esvelh cuyt morir desiran,
 per qu'yeu volgre axi dormir tot l'an.

36 Ar'ausiretz quan fina: ses beutatz
 nulhs bermelhors ne blancors no sosten,
 ez es frescha plus que flor de guillen,
 ez ha sos hulhs negres e gen formatz
40 ab que sab far us sguartz biaxatz,
 ez ha dous ris ab amoros semblan,
 ez ha dret cors, plasen e ben stan.

 Bella dompna, soven suy acordatz
42 ques an vesser e soven en dubtan
 que vos plagues, per qu'yeu n'ay stat tan.

 Seny'en ffrates, qualque sia beysatz
 de tots bos pretz il se vay milloran
46 per dir e far totz faytz ben stan.

BdT (30,3). Cançó transmesa per vint-i-un testimonis, comptant-hi el *VeAg*, que no consta en la *recensio* de l'edició Johnston (1935: IX). El testimoni català s'arreglera en una ocasió amb *ABCRfa* (vv. 23-24) i en una altra amb *CMR* (v. 35). No es tracta, però, d'errors significatius. Sí que és definitiu, en canvi, per a la filiació de *VeAg*, el fet que aquest transmeti la cobla VI, només conservada al cançoner povençal *M*. Hi ha també una interessant llició singular al v. 32: el copista desestima l'occità *residatz* i copia *dexondatz*. Als vv. 32 i 35 cal destacar la manca d'elisió entre les síl·labes quarta i cinquena, cosa que trenca excepcionalment l'estructura habitual del decasíl·lab (4+6).

34 Gilabert de Pròixida

D'eres anan no say que puxa dir {f. 25r}
que b vos, midons, ma valha ni m'ajut.
ne ja d'uymay no us ne cal descobrir
4 plus que mon cor, car tot l'avetz saubut.
E conexetz que us am ses maestia,
e que n vos es mon veray pensamen;
e donchs, si us am e no m val res que us dia,
8 ¿que us diray plus, dompna, de mon turmen?

E puys no m val sopleyar humilment,
ne trop merce ab vos si la y deman,
ne m val servir de cor enteyramen,
12 ne m val amar aysi com fis aman,
¿que feray yeu, dompna, que ben fayt sia,
ne que dire que us semble gracios,
ne com viuray en vida d'alagria,
16 pus que xi m falh ab vos dreyt e raysos?

Eres, midons, per vos suy doloros
e per vos tinch mon cor en smay,
e vos me faytz mantes vetz enguxos,
20 qu'ieu volgr'esser plesen, certes, e gay,
e per vos son peusatz en tal feunia:
com plus vos am e plus me'n te doler.
Mala viu anch vostre beutatz jolia
24 qu'enaysi met en crusel desplaser!

E si amor ha pausat mon voler {f. 25v}
en plus rich loch que no degre pensar,
ges per aço no devetz far parer
28 que us sia greu si m vol amor honrar;
que si mon cor vos garde senyoria,
despuys que us vi, per asaut qui m ences
yeu folhegey; dompna, per tal folia
32 no m degretz vos asirar, si us plaguez.

Las, si mon cor per amor s'es empes
plus que no deu, com tant desir ne vuelh,

36 dompna, ja may ten car no s compra res
com yeu ay fayt mon amoros arguelh,
que me n'oblit [d]e ço que be m faria
ez argulhos me'n vau dreyt a la mort,
40 car vos m'alceytz, a cuy mils tenyaria
d'aver merce, pus que no us tinch nulh tort.

Dona ses par, l'amorosa paria
qu'es dins mos cor m'a mis en desconort,
44 mas lo gran fayt, dompna, pus qu'enpres sia,
no s deu lezar si donchs no u tolh la mort.

18 *hipom* | 22 *doler* : dolor+doler *canc* | 39 *m'alceitz* : *la z tacada*.

35 Pere March

Mossen P. March Esparça

Viuda que port color blanch ne saffra, {f. 26r}
coffolh, perfums, e vol donar e pendre
e molt trufar, no s triguera de vendre:
4 e, si pot, be; si no, elha s vendra.
Car, pus al joch de la fira s'es mesa,
cove de far algun beratamen,
e dubte be que sia defalhen
8 de mal renom e d'avol sobremesa.

36 Pere March

Mossen P. March

Al punt c'om neix comence de morir,
e morin creix, e crexen mor tot dia,
4 q'un pauch momen no cessa de far via
ne per mengar ne jaser ne dormir,
tro per edat mort destrui ez amassa
tant qu'aysi va al terme ordonat

8 ab gaug, ab mal, ab pler ab sanitat,
mas pus avan del terma nulh no passa.

Trop es cert fayt que no podem gandar {f. 26v}
a la greu mort, e que no y val metgia,
12 fforça ne geny, rictat ne senyoria,
e trop incert lo jorn que deu morir,
com, can ne hon, que tot arnes trespassa
e no y te pro castelh, mur ne foçat,
e ten leu pren lo nici co l senat,
16 car totz em uns e forgatz d'una massa.

Be sabem tots que ych havem az exir
o tart o breu, que no y val mesestria.
Breu es tot, cert, qui pensar ho podia!
20 Mas lo folh hom no se'n dona cossir,
que, remiran sa carn belha e grassa
e l front polit e lo cors ben telhat,
e tot lo cor e lo cen aplicat
24 als faytz del mon, que per nul temps no lassa.

Si be volets un petit sovenir,
com som tots faytz d'avol merxanteria
del sutze loch on la mayre ns tenia
28 e la viltat de que ns hac a nuyrir,
e, naxen nos, roman la mare lassa,
e nos, ploran de fort anxietat,
entram al mon ple de gran falcedat
32 qu'ades alciu ez ades nos abraça.

Ho vey poyrit!, ¿e que poras tu dir, {f. 27r}
qui t veus naffrat tot jorn de melaltia?
Missatge cert es que la mort t'envia,
36 e tu no l vols entendre ne ausir,
mas, com a porch qui jats dins en la bassa
de fanch pudent, tu t bolques en peccat,
disen, tractan, fassen tot mal barat
40 ab lo cor falç e la ma trop squassa.

De cor preyon daurietz advertir,
en l'estat d'om, qui totz jorns se cambia,
que l rich es baix e l bax pren manentia,
44 e l fort es flach e l flach sap enfortir,

48 e l jove sa dolor breumen l'abrassa
e mor ten leu con velh despoderat,
e l velh mesqui fay leyo de son gat
e pensa pauch en la mort qui l menassa.

52 Dieu sap per que hom laixa mal regir
o folhs o pechs elhas bens [sic] calumpnia,
que tal es bo com no te gran batlhia,
qu'es fort e mals si u pot aconseguir;
e tal, humil quant es monges de Grassa,
qu'es orgulhos quant ha gran dignitat,
56 e tal regeix una granda ciutat,
ffora millor a porquer de Terrassa.

60 Qui be volgues a Dieu en grat servir {f. 27v}
ez en est mon passar ab alagria,
tot son voler a Dyeu layçar dauria
e no pas Dieu a son vol convertir;
car Dieu sab mils a qui s tany colp de massa
per acabar o qui tenir plagat
per sprovar sa forç'o volentat
62 da ço del sieu, e qu'es rayso que s fassa.

Tornada

66 Del payre sant hay ausit, cant trespasa
d'aycest exelh al juy de Trinitat,
que ditz: «Er fos yeu un bover stat,
qu'onor del mon a peccat enbarassa».

Endreça

72 Eu, Peyres March, pregu Dieu que li plassa
donar-me cor e voler sforçat,
quez ab plaser prengua l'adversitat
e sens ergulh lo be qui breument passa.

7 pler ab : *interliniat* | 12 hon : un *ratllat i corregit en hon* | 51 tal : *tol* | 54-55 *versos intervertits*.

37 Pere March

Mossen P. March

{f. 28r}

4 Jo m maravelh com no s ve qui hulhs ha,
e celh qui ou per que no vol entendre,
e qui no sap per que no vol apendre,
8 e celh qui pot e sap com be no fa;
e valent hom qui faça gran malesa
per folh plaser qui dur pauch momen,
e de senyor qui pert cor de sa gen
per cruseltat o per mal'avaresa.

12 E tinch per fol qui no guarde on va,
e paubres homs qui trop vulha despendre,
e lo vessalh que b senyor vol contendra,
e lo bon hom que b vil senyor sta,
e celh qui fa joventutz en velhesa,
e qui a fol comana regimen
16 nex a malvat, fembra, força n'argen,
car lo malvat un jorn fara malesa.

20 Senyor feleix qui trop streny la ma
al servidor a cuy la degre stendre,
e puga selh a cuy degra dexendra,
e cosselh cre d'om monsongier e va,
e dona loch a lengua trop encesa
de mal perlar, diffeman e minten,
24 pensan discortz entremesclademen,
d'on a la fi se dignitat es lesa.

28 No m par que be tenga lo cervelh sa
cel qui fa ço ques autre vol rependre,
e celh qui ri quant se degra scu[xe]ndre,
ne qui per filh ne per filha s desfa,
e qui serveix ab la sua despesa,
e qui menas ne qui menta soven,
32 e parla belh ez obra malamen,
e guasta l sieu per viltats e peresa.

{f. 28v}

36 De xascus homs se tany que parle pla,
clar, pauch e breu, ab dreyta rayso rendre,
senes susany e ses verdat offendre,
e fayt dubtos que no l jutge sarta,

40 e no diffam autruy ne dig'orresa,
ne lausa molt hom qui l sia presen,
ne s gloriffich en son eretamen,
ne sa muller no lou de gentilesa.

44 No m asaut d'om qu'age ls uls d'elacra,
ne de senyor qu'a tort vulha l meu pendre,
ne d'advocat qui tot plet vol empendre,
ne de vassalh qui renya com a ca,
ne servidor altiu ab niciesa,
ne metge folh ne pratich ne scien,
48 ne confessor grosser e negligen.
ne gran stat no vulhas ab pobresa.

De gran error mou a tot crestia {f. 29r}
qui per infern peradis vulla vendra:
sol del pensar daurion pel cor fendre,
52 que tart ho breu xascus sap que morra,
e, si n peccat mortal es l'arma presa,
lo foch d'infern es son aleujamen,
e peradis haura joyosamen
56 celhs qui deçay fan de virtutz empresa.

Tornada

60 Prengua xascus, segons la su'abtesa,
d'aycest dictat algun milloramen,
no guardan me ne mon defalhimen,
que tals sab dir quez ha paucha bonesa.

Endreça

64 Verges d'onor, corona de noblesa,
Mayres de Dieu per vostre [sic] salvamen,
preyatz per mi vostre Filh excelhen
que n tot be far me don gran fortelesa.

6 hipom | 7 monen : monen | 27 hipom | 29 situat al final de la cobla, després del v.
32 | 63 mi : me+my *canc.*

38 Pere March

Cest falç de mon no l presi un puges
 car tot lo trop ple de mals e d'engan,
 de vanitatz, de dolors e d'efan,
 4 mas qu'eu faray com fa l rey d'un pages,
 que vol lo sieu e no vol sa paria,
 e prese l pauch mas que se'n vol servir,
 e cant lo pert no se'n dona cossir
 8 si com de re que ten paucha valia.

Siam senyors, pus Dieus ho ha permes,
 e no metam ço qu'es detras denan,
 que l mon es fayt per al nostre coman
 12 e nos de Dieu, qui factor de totz es.
 Donques lexem tota ribaldaria
 de cobeytatz e de mal far e dir:
 pensa [*sic*] totz jorns qu'avetz tots a morir
 16 e no vulham res qui de peccat sia.

Be fay que folh qui no fa bon proces
 mentre vivim, e no ns trop li Cetan,
 la carn e l mon, que cerca nostre dan,
 20 mas que ls hagam per enamichs tots tres:
 que l Cetan vol ergulh, ira, falcia;
 la carn, menjar e femnes e dormir;
 e l mon, tresaur e pompes e gaudir.
 24 Perdut es l'om qui vol seguir lur via.

Usem dels bens que Deus nos ha comes,
 entendimen, rayso e franch talan,
 28 degudamen los mandaments guardan,
 e cossegrem lo joy que ns ha promes;
 tot l'aur del mon, joven ne perlaria
 no pot valer que no ych hajam exir
 e denant Dieu a juy stret venir,
 32 que mils que nos sab quez obram tot dia.

¿Que val star duchs ne coms ne merques,
 dalfis ne reys, pus que sap que morran
 ez en est mon axi be sofferan
 36 dolor e mals com lo paubre sozmes?
 Reys es totz homs qui per dretxura s guia,

e celh caytiu qui peccat vol seguir,
e celh es richs qui domda son desir,
40 e paubres celh qui ce[c]h ço que volrria.

Alguns diran quez yeu dich belh no-res,
que l'aur es bos e la dignitat gran.
Yeu dich qu'es ver als que be n'useran,
44 qu'estiers melhor fora c'om no n hagues;
car dignitat, qui regir la saubia
si com se tany, e l'aur be compertir,
lo mon e Dieu ne pot aconseguir:
48 s'eu los saubes, de grat los nomnaria.

Al mal hom pren com fay al hom folh pres {f. 30v}
qui pença pauch al jorn que l penjaran,
e menge be tot risen e trufan,
52 tro que ve l saig qui breumen l'a despes.
Celh qui no vol far be com far poria,
com vol no pot, car Dieu l'a en azir;
mentre podem, vulham-nos corregir
56 e satisfacer, qu'apres mort no val mia.

Als faytz del mon vey be tot hom ences,
mas als de Dieu grociers ez ignoran,
e som be certs que ils faytz nos seguiran,
60 e mals e bos, e l temps en va despes,
e cant havem fara say romania;
per que xascus hi deu trop advertir
en far los fayts e los mals avorrir,
64 e fay que pech qui n son hereu se fia.

Tornada

Mays val donar que mendicar tot dia,
e comandar que mandamets soffrir,
pero de lieu pot hom en tot felhir:
68 Dieu nos lax far ço que millor ne sia.

Endressa

Mayres de Dieu, humil Verges e pia, {f. 31r}
per servidor me vulh a vos offrir,
perque d'est mon yeu pugua derenclir

72 tot ço que vos desplagues si u fasia.

12 nos : vos+Nos *sm* | 25 usem : vezem+vsem *sm* | 49 hom : *ratllat sm*; folh:
foch+folh *sm*; pres: *afegit sm* | 51 be : bn+be *sm* | 72 que : qua+que *canc.*

39 Pere March

Mossen P. March
Sparça

Dona val tan com de far mal c'estra
ez a coselh de bon hom vol attendre,
e z guard d'aço que mal la pot apendre,
4 e que s'albir, si fa mal, que s'abra;
e que be s'guard de tot'avinentesa
e d'avol gest e de mal perlamen,
e tema Dieu e l maritz examen,
8 e que n bondatz pensa mays que n belhesa.

7 Dieu : Diem+Dieu *sm.*

40 Pere March

Mossen P. March

Dompna m platz ben arreada,
e cavalhier ben armat,
e donzella enfresada,
4 e serven arremanguat,
e caval ab gran illada,
ardit e be affrenat
e sufren be trenuytada.

8 [E] platz-me fer cavalcada {f. 31v}
en loch pla e ben poblat,
e vesser foch e fumada
ez enamich assenat [*sic*],
12 c'aj'a tenir tots jorns bada

e no sia segurat,
si donchs no sta dins murada.

16 E platz-me l'anemorada
ab lo cors prim e dalgat,
ab que s tingua per peguade
de me per enamorat,
20 e que m faça gran hulhada
per tener me l cors pegat
e la que n sera preyada.

24 Enquer hi a plus qui m agrada:
senyor ben amesurat,
c'om no l servescha debada,
ardit e franch, ses barat,
e que tingua gran maynada
segons l'esser que es dat,
28 que l'als es causa trop fada.

E platz -me la yvernada {f. 32r}
ans del sol esser levat,
e que fos aperelhada
32 miss'a clergua espetxat,
baxa, que no pas cantada
sino n dia feriat
per far la festa honrada.

41 Pere March

Sirventesch de Mossen P. March

4 Tots grans senyors qui be vol avenir,
en far sos faytz los pessats deu membrar,
e los presents ab cosselh dispensar,
e ser previst als qui han a venir;
e ço que pot spetxar en un dia
no u tarde pus, que n pauch d'ores desvia
8 lo temps e ls faytz e l cor d'om examen,
el fayt es cert, e l feray es nient.

Enquer deu fort a senyor sovenir {f. 32v}
de qui [l']ha fayt e l poch smende far,

12 com ne per que l'a vulgut si muntar
que tantes gens li desen obesir;
e com entrech en lo mon senyoria
ne per que s pert e s muda e s cambia,
16 e per que l baix es pugat sobtamen
e l'a[u]tz bexats e mort vilanamen.

Bon senyor deu conselhers elegir
temens a Dieu, nobles e d'aut afar,
leyals e proz, volents dretur'amar
20 e cobeytat e rencor avorrir;
e d'avol gen no vulh'aver paria,
nez hom trop baix puig en granda batlhia,
que tart ne prop es desconeix breumen
24 homs n'aut muntatz de baix en pauch momen.

De bon senyor ha la gen tal desir
quez aut jusieus, quant Deus volgr'esforçar,
no l hagron tal ne y sauberon tan dar;
28 per que senyor hi deu fort advertir,
car trop voler fa n far tost diablia,
e populars quant ausa dir faria,
e qui no s tem d'aiço qui l va disen,
32 can vendra l fayt sera fort peniden.

Senyor es fol qui no s dona cossir {f. 33r}
aço qui l pot valer o dempnajar,
e cossirar que no s vulha guardar
36 de far los faytz d'on li pot dan seguir;
e folhs qui cech longuaments folha via,
ffoch [sic] qui de ce[c]h faça bada ne guia,
e folh qui jay en lo port apparen
40 e mal d'altruy vol dar castiamen.

Lieu pot senyors qui be sab regir,
e l qui no sab, que vulha demandar
als ben saubents, car be no sab mostrar
44 qui be no sab, ço no s pot contradir;
d'on celh qui pot haver dels brotz la tria
no fay ges be si dels milhors no tria,
car d'al vexelh a tart hix vi valen,
48 ne d'om grossier bon conselh ne sauben.

Grans senyor deu grans homens aculhir

car ab los grans cove ls grans faytz obrar,
e qui los grans desire debaxar
52 pels grans es bax, que no y pora gandar;
e deu honrar savis e cleracia,
e mantener tostemps cavellaria,
regir comuns en patz e justamen,
56 e cobeytos no sia del argen.

Mos sirventesch vas cert home no s guia {f. 33v}
mas que, d'aycelh qui l vulha ntendre, sia,
que per legir una vetz no s'enten,
60 ez, entendutz, val pro veyramen.

42 que : quel *amb la l cancelada o, potser, tacada* | 53 cleracia : *una g raspada abans de*
cleracia.

42 Anònim *sm*

Demanda

¿Que s una cosa qui de continuu sona, y los ostes son muts y tots corren
ensemps?

Resposta

La cosa qui sona es la mar, y los ostes los pexos.

Demanda

Dolça es la amiga de la vora del riu, la qual fa dols cant, y no es de negra
color, es misagera de la lengua quant los dits fan movimen.

Resposta

Es la canya qui s fa serca de la aygua, qui no es negra, qui fent-na flautas,
sonant-la y moven los dits fa dolça musicha.

Demanda

Largua, es aportada cuytadament y es filla de la selva, accompanyada de
molta gent, y va per moltas parts, no dexan senyal per on pasa.

Resposta

Es la fusta de la selva de que s fan navilis, qui anant per la mar
cuytadament accompanyats de molta gent, va per moltes parts, no dexant
senyal per hon passa.

Demanda {f. 34r}

[...] tras casas corre lo foch y no danya [...] lo mig [...] gran calor que apenes se pot soferir, y elles y los ostes son despullats.

Resposta

Son las casas los banys ha hon esta lo foch dejus qui en lo mig, dona gran calor y no danya, esta sens roba y los qui s banyen no n tenen.

Demanda

Yo no so pesada, y met-se l'aygua dins mi, estant dins mos trauchs huberts amaguada, y forçadament se'n parteix.

Resposta

Es l'asponja, qu'es tova y no pesa, ab los forats uberts, y posant-se l'aygua dins ella la fa estar pesada, y no se'n va sens pembre.

Demanda

Ninguna figura li es certa, y posad'a la claror semble al sol, y res no mostra sino lo que li és devant.

Resposta

Es l'aspill, qui no mostra ninguna figura certa si no la troba qui devant ly es posada, y es molt clar posat a la claror.

Demanda

Quatre germanas corren agualment qui per art estan posades y agual treball sostenen, y la huna vol aconseguir l'altra y no s'alcansen.

Resposta

{f. 34v}

Lo carro de quatre rodas qui totes son yguals [...]

Demanda

[...] de agual forma posats entre dos germanas per agual compas, en cert nombre qui fan las altas cosas saber.

Resposta

Es la escala, la qual mesuradament es graonada, per hon se munta en les altes parts.

Demanda

Fou nat abans que son pare y engendrat abans que sa mare, y mata la quarta part del mon y desponsella sa avia.

Resposta

Es Caym, qui nasque abans que Adam, qui no va nexer, y engendrat abans que Eva, qui no fou engendrada, y mata Abel, qui era la quarta persona del mon, y cava la terra qui no ere estada cavada, posant-lo en ella.

Demanda

Al bosch neix, al prat peix, lo farrer lo fa, la dona lo fila.

Resposta

L'abrer qui s fa del fust, la nou de la banya del servo, l'arch que fa lo ferrer, la corda que fila la dona.

Demanda

Vestida nasy, mesquina, y ahora desnuda me veo, yxando lagrimas negras, disiendo lo que quieren, andando lexos caminos por anxo y por traves.

Resposta

Es la pluma, que nase vestida, y aparejada por escribir la despojan, las lagrimas son la tinta en que escriviendo dize hombre lo que quiere, y van las cartas por mutxas partes.

Demanda

[...]

43 Blacasset

En Blancacit

{f. 35r}

Si m fay amor am fizel cor amar
que mil tants vulh ses autre jausimen
e presar vos am desiros turmen,
4 gentil dompna, a cuy ab ferm cor ten car,
que d'altr'ever ço qu'aver volrria;
e puys, no us quir mays que us plaça que sia
vostre, e s'ay trop quis no m sia dans
8 si m esforç en re mon sen sobretalans.

Ab tal voler fes amor atreyar
mon cor a vos, cuy desir caramen,
que m fossen tot vostre plaser plasen.
12 per qu'yeu volgre aytal tostemp star;
[que tant tenc] car la vostra senyoria
que, s'autra des ço qu'a vos no quera,
no m pogron re canjar mos talans,
16 tant es mon cor d'onrat joy desirans.

Valens dona valens, no us haus leusar
ne faysonar vostre beutat plasen,
ne l honrat cor, gentil xaptenimen,

20 ne l pretz que us te d'aute valor ses par;
car s'eu, lausan vostre gen cors, desia
so que per ver fayçonar yeu poria,
sabrien tuyt de qui suy fis amans,
24 per qu'yeu de vos lausar stay dubtans.

S'axi us auses, dompna, merce clamar {f. 35v}
co us am de cor ne us desir finamen,
ffora richs, mays yeu languesch viven,
28 que sol non aus quez yeu degua pensar;
car, si merces, quez argulh humilia,
vostre gen cors, qui m destreny, destrenyia,
si vol [sic] d'aytan que us plagues mos enants
32 ffor'eu de joy al pus jausens sobrans.

Tostemps vulh mays dolçamen merceyar
amb humil cor vostre comandamen
que d'autre ver nulh joy avisimen
36 que nul aus pensar ne desirar;
e ya de vos joy plasen dat no m sia,
bona dompna, s'eu re d'altre prenia,
ans am morir d'on yeu suy merceyans,
40 que n la mort prenc honor, sitot m'es dans.

Si a vos play, dompna, qu'amor m'alcia
vos desiran, ja no cuydetz que m sia
enuig en re, ans si us es plaser grans
44 seray tostemps de la mort desirans.

BdT (96,11). L'antígraf de què es va servir el copista de *VeAg* per a aquesta cançó és el mateix que hi ha a la base de la lliçó del cançoner provençal *V*, acabat de copiar a Catalunya l'any 1268: vegi's els vv. 24, 26 i la interversió de les cobles II-III. La lliçó del v. 3 (*e presar vos*) és segurament una deturpació de la lliçó recollida pel consens dels mss. occitans (*esperar vos*), que s'adequa molt més bé en la sintaxi del passatge. És evident que la lliçó aparentment singular de *VeAg* al v. 19 (*cor*) és la correcta (*vid Klein, 1877*). Al v. 35 (*avisimen*) la lliçó de *VeAg* es desvia del consens dels mss., però fa sentit en ella mateixa.

8 mon : nom *metàtesi* | 13 *llacuna de tres síl labes a començament de vers: el copista no va detectar l'error i va copiar a ratlla tirada el primer hemistiqui del v. 14 (que s'altura des), que queda incomplet i sense rima* | 27 *hipom* | 31 *si vol : el copista no va entendre l'adverbi occità sivals* | 18 *faysonar : fay sonar* | 32 *amb : ab+amb canç* | 36 *nul : mil hipom*.

44 Folquet de Marsella

Folquet de marcelha

{f. 36r}

4 Per Deu, amors, ben saubetz veramen
com pus dexten pus pugua humiltats,
ez ergulh chay on plus n'aut es pugats;
d'on dey haver gaug e vos spaven,
c'anch se m mostres ergulh contra mesura
e brau repos a mes humils chanxos,
8 per qu'es semblants que l'ergulh caya jos,
que pres belh jorn hay vista nuyt scura.

12 Mas vos no m par puscatz fer felhimen;
però, quan falh celh qu'es proz ne presatz,
tan qual val mays quan n'es encolpatz,
que n la valor puga l'colp ho dexten;
e cant tot hom perdon la fortfaytura
ja del blasme no l sera fayt perdos,
16 car celh roman en mala sospeysos
qu'avans met celhs qui vas us desmesura.

20 Blasme n'a hom e xascus cela sen,
per qu'es en lieys l'angan pus galiatz
aycelh qui l fay qu'aycelh qui s enganatz;
e donchs, amors, ¿per que l faytz ten soven,
c'om pus vos cerff chascus pus se'n rencura?
Del servir tany qualsque gasardos,
pretz o amichs, melhoramens o dos:
24 menys d'un d'aquests par fol qui s'i atura.

28 Ffols suy eu be, qu'i mis lo cor, e l sen
no fo ges pas, enans mot be foudatz,
car celh es folhs qui cuyda sser sanatz
e sab hom mils ades on plus apren;
que, pus merces, que val mays que dreytura,
no valch a me ne hac poder en vos,
32 pauch m'es semblants m'agues valgut raysos;
per qu'yeu suy folhs car hanc de vos hac cura.

{f. 36v}

Mays er suy richs, car en vos no m enten,
que n cuchatz es richors e paubretatz,
e celhs es richs qui se'n te per pegatz
36 e celhs paubres qui en ricor enten;
per qu'yeu suy richs, ten gran joy me segura
can pens que y suy tornatz desamoros:
adonchs era marritz, er suy joyos;
40 per qu'yeu m'o tench a gran bonaventura.

Tornada

Cortesia non es als mas mesura,
e vos, amors, no saubes anch que fos;
mas yeu seray tan pus cortes que vos,
44 que l major bruy celeray me ventura.

BdT (155,16). Cançó copiada en vint-i-quatre testimonis, inclòs el *VeAg*, la filiació del qual no està gens clara: de vegades llegeix en solitari (vv. 25-26), d'altres com *IK* (vv. 26, 28), que depenen del subarquetip z (*vid* Stronski, 1910: 203), i d'altres com *Vf* (v. 31), que deriven de y.

5 mostres : la e tacada | 11 hipom | 25-26: puntuo segons la lliçó de *VeAg*, que divergeix de la resta de mss. però fa sentit en ella mateixa | 42 que : quen (no desenvolupo l'abreviatura de la barra nasal: la resta de testimonis llegeixen que o que s).

45 Folquet de Marsella

Ffolquet de marcelha

{f.37r}

Sitot me suy trop tard apercebutz,
ayci com celhs qui ha tot perdut e jura
que may no joch, ha gran bonaventura
4 m'o dey tener, car me suy conegutz
del gran engan qu'amors vas me fasia,
qu[e] b belh semblant m'a tengut en fadia;
mays enaxi a leys de mal deutor
8 qu'essats promet e res no paguaria.

Ab bel semblan que falç'amor adutz
s'e[t]ray vas lyeys folhs amans e s'atura
co i papalhos, car han folha natura,

12 que ·lh fer al foch per la clartat que lutz;
mas yeu me'n part e segray altra via:
suy mal pegats, qu'estiors no me'n partria;
e segray l'ayps de tot bon soffridor
16 que s'iraysch fort si com fortz s'umilia.

Pero no s cuig, si be m suy irascuts
ne faytz de liey en xantan ma rancura,
qu'yeu diga re que no m semble mesura,
20 ans sabge be qu'e sos obs suy perdutoz;
qu'anch sobre f[r]e no m volch menar un dia
ans mi fes far mos poders tota via,
[-] com cavall de gran valor,
24 qui ·l borna trop soven, culh falhonia.

Folh for'eu be, mas suy-me retengutz, {f. 37v}
car qui ha plus fortz da ci desmesura
ffay grans foldatz, e n es en aventura,
28 que d'un sieu par pot esser be venssutz;
y ab pus frevol de si, fay vilania,
per qu'anch no m platz sobrensaria;
per que hom deu guardar sa honor,
32 car sen aunits no preu mays que folhia.

Pero, amors, me suy yeu recresutz
de vos servir, car may no n hauray cura,
qu'ayci com l'om presa laga pintura
36 cant l'es luny mays que cant l'es pres vengutz,
presave vos plus que cant no us conexia,
ez hanch no us volch: meny n'ay qu'eu no volia,
qu'ayci m'es pros com al foch quer[i]dor
40 me ditz qu'aur fos tot ço qu'el tocaria.

Tornada

Bels n'Ezhimans, si amor vos destrenyia,
vos, e n Tostemps, yeu vos concelharia:
si vos membres cant yeu n'ay de dolor
44 ne quant de be, ja may no us en calharia.

BdT (155, 21). Segons es dedueix de l'*stemma codicum* de Stronski (1910: 202), el *VeAg* està emparentat amb la branca *o*, formada pels mss. *Oa* (vv. 8, 35, 36 i 38). El primer hemistiqui del v. 7 (*mais en axi*) s'allunya de tota la tradició, que llegeix

unànimement *mais de detz ans*; les lliçons del v. 10 (*seray*) i el v. 21 (*fe*) són errors mecànics de *VeAg*; al v. 23 falta tot el primer hemistiqui. Els vv. 38-40 presenten problemes greus de transmissió que han corromput considerablement la qualitat del text: edito la lliçó de *VeAg*, conscient dels errors que en desvirtuen el sentit.

1 Si : Ji+Si *canc* | 23 *hipom* | 30 *hipom* | 31 *hipom* | 36 tant : *cant* | 37 *hiperm* | 44 *hiperm*.

46 Uc de sant Circ

Jacme Scriva

{f. 38r}

Tres enamichs e dos mals senyors hay,
cascun punyan nuyt e jorn con m'alcia:
l'enamich son mich huelh e l cor, quy m fay
4 voler tal re qu'a mi no tenyaria;
e l'un senyor, qui n ha baylia,
te mon cor ferm e mon fin pensamen,
e l'altr'es vos, dompna en cuy enten,
8 a cuy no n aus mos mals mostrar ne dir,
be m'alciu d'enuy e de desir.

¿Que m feray yeu, dompna? Ne çay ne lay
no puesch trobar re ses vos que bon sia.
12 ¿Que m feray yeu, a cuy serion sglay
tuyt l'altre yoy [si] de vos no l havia?
¿Que m feray yeu cuy joy capdelh'e guia
la vostre mors, qui m fuig e m sech e m pren?
16 ¿Que m feray yeu, qu'altre joy no m atten?
¿Que m feray yeu, ne com poray garir
si vos, dompna, no m volets retenir?

¿Com dureray yeu, qui no pusch morir
20 ne ma vida no es may malananta?
¿Com duraray, que vos me fayts languir,
desesperats ab un pauch d'esperança?
¿Com dureray yeu, qu'age alegrança?
24 No n hauras [sic] may si no m ave de vos.
¿Com dureray, dompna, qu'yeu suy gelos
de tot l'om qui va vas vos ni ve,
ne de totz celhs a cuy yeu n'aug dir be?

28 ¿Com viuray yeu, que tan coral sospir

{f. 38v}

ffau nuyt e jorn qui m venon d'esperança?
¿Com viuray yeu, que no m pot far ne dir
autre ses vos que m vengua en honrança?
32 ¿Com viuray yeu, qui no port en memبرانça
mays vostre cors e les plasens fayços,
e l cortes ditz humils ez amoros?
¿Com viuray yeu, que d'als no prech per me
36 Dieu, mays que m laix en vos trobar merce?

¿Que diray yeu, dompna, si no m ave
de vos merces sivals d'aytant que us vença
amb mon cor bo ez am ma leyal fe
40 vostre richor e vostra gran valença?
¿Que diray yeu si vos no m faytz soffrença?

44 ¿Que diray yeu, qu'altre al mon non es
que m dones joy per nulh be que m fases?

Tornada

A la valent comtessa de Proença,
car, ses affany d'onor e de saubença
48 els ditz cortes e l semblant de plasença
en ma chanço m comandech qu'a luy la trames.

BdT (457,40). La tornada està mancada d'un vers, però el copista va saber donar sentit al text conservat. No sé veure errors significatius, a partir de l'edició Jeanr-Salv (1913), que ajudin a filiar la còpia de *VeAg*.

5 *hipom* | 7 *dompna* : *repetit dues vegades* | 9 *hipom* | 13 *de* : *repetit (sense l'esmena, el vers resultaria hipom)* | 15 *e m* : *en* | 18 *volets* : *valets* | 22 *desesperats* : *desesesperats* | 39 *ma* : *me+ma canc.*

47 Anònim

Bona dompna, Dieu cug veser {f. 39r}
cant li vostre gay cors remir,
e puys tant vos am e us desir,
4 gran be me'n dauria xaser;
qu'axi m'a vostr'amor conques
e vençut e liat e pres,

8 que 'b tot lo segle, si meu fos,
me tendria paubre sens vos.

12 Dompna, quan vos vey remaner
mi cove de vos a pertir,
tan m'angoxon li mal sospir
que n pauch no me'n cug de xaser.
A, dolça dompna, francha res!
16 Valha m ab vos prechs e merces
e retenetz-me ma xanços,
sitot pesa l cortes gelos.

20 Pretz e valor vuelh mantener
e bones dompnes obesir,
e les corteses gint servir,
e no hay gran cura d'aver
mays; pero si l poder hagues,
al mon no es duchs ne merques
24 a qui mays plagues messios
ne meny se pach d'avols baros.

{f. 39v-40v}

Folis deixats en blanc.

48 Pere Català

Pere Cathala

{f. 41r}

4 Axi com celh qui de tot s'abondona
per ben viure e per breumen morir,
ez entre n loch d'on pus tart pot exir
ses gran perilh de perdre la persona,
altal fau yeu, qui per viure joyos
e fis e franchs, sofrans ez amoros,
8 am en tal loch de que negun conort
no puesch haver, ans suy pres de la mort
si donchs no m val conaxença: merces
e ma dompna, quez es flors de tot bes,
no m volon dar breument salut e vida.

12 Si co 'l signes, qui no xanta ni crida
entro quez es pres de la mort venguts,
pus de xantar es ben apercebutz
qu'entro que mor son dolç xant no oblida,
16 aytenpauch yeu oblit xants ne amors,
ne me dompna, on son pretz e valors;
que tot axi com l'aureta d'estiu,
quez en amor ab pauch de conduyt viu,
20 axi suy yeu e d'estiu e d'ivern,
qu'am tant, que 'b pauch de viande m govern:
si m pex amor d'un pom qui tart me dura.

24 Co 'l calandris, qui es d'eytal natura {f. 41v}
que no guarda 'l malalt com deu morir,
ab son sguard midons no m vol guarir,
ans quant la vey me cofon e m pigura.
28 Mays contrefauç la roda del moli,
que pur vira pero no 's part d'aqui:
aytanpauch yeu part d'amar fin'amor,
mas conort mi cant say qu'es la gençor,
per qu'yeu ho fau co 'l bos pescayres fay,
32 quez atten tant fins de la mar peix tray:
axi m'atten rich joy ab esperança.

36 Co 'l basalis qui, vassen sa semblança
pres del miral, mor si eys remiran,
axi muyr yeu, ma dona sguardan,
de desirer qu'ieu ay de s'amistança;
qu'es co 'l solhelh, que d'ivern e d'estat,
qui sguardan son ray tolh [la] claradat:
40 axi le m tolh ma dona 'b son clar vis,
ab la sieu faç blanxa com flor de lirs,
neta com l'aur, belha e d'esaut talh.
Enqueres mays: que nulhs bos ayps no 'l falh,
44 per qu'yeu atten s'amor tro merce m valha.

48 Axi com celh que rremex de batalha {f. 42r}
pus fort de ci, d'on ve a vensimen,
aytal fau yeu, pero mes armes ren
a la plasen, per ço que de mi 'l calha
haver merce, com Dieu l'ach al layro,
que peradis li dech quant quis perdo.
Axi l'ay quer, com sobratz e vensutz,

52 mays fin'amor, qu'esperança me dutz,
vol qu'yeu faça com fay li laurador,
que lauron tant tro quez han fruyt e flor,
per qu'yeu labor tant tro que del fruyt haya.

Tornada

56 Mos gays appelhs e capelh que relhutz
d'una beutat fina que joy m'adutz,
qui es complitz tot de fina valor,
per qu'ay plaser cant retrasch sa lausor
60 car honor m'es qu'yeu sa beutat retraya.

22 un : um+un *canc* | 37 qu'ieu : qui eu (*sense elisió el vers resulta hiperm*) | 38 co·l :
sol ratllat i corregit en col | 39 l'esmena està feta en base a la lliçó de E (ff. 81v-82v).

49 Pere Català

Peyres Cathala

{f. 42v}

Mos cors se mor languen, mays mort non es,
car si fos mort, mort, moren, m'agr'estort;
per que b vida, viven, vius m'aconort
4 con fins, con franchs, con leyls, con conques;
tan que, per tan, parten, no n parti res,
can tot per tot ho fau, del foch qu'esti[s]a
mants fis aymants: amats, amen amor,
8 mas yeu, pus m'art, may hi trop de douçor
per la gencer quez hanch portes camisa.

Tan duçamen sa douç'amor me pres
ab un sguart sparverdan tan fort,
12 que de se hac mon cor pres tan fort mort
que b si, ses si, l'ach liat e conques
ab un liam. Fa son fayt de manes,
fferman, fermatz e liatz a gran guisa
16 de fin'amor qu'eu trach car, ses dolor,
que no m sent ges, ayci co·l jugador,
que no senton calt ne fret, fam ne brisa.

Ab gay plaser plasen, plaser m'adutz
20 amor, que m fay, amans soffrens, soffrir

- e, desirans, desirat Deus, desir
que y ay del gay coven, d'on m'es vengutz
joys richs entiers cant me mandet salut,
24 e fin'amors que mi fech de sa tenda
on canta lay joy ab tot son coven
dances e verç, xanços, alegremen;
per qu'eu li prey, preyan, breumen m'entenda.
- 28 Attendut ay, attenden attendutz {f. 43r}
fferms ten fermatz que 'b vol voluon no m vir.
No n'ay ges cor que m destor del cossir,
axi suy fis afinats, tots rendutz
32 de cor, de cors, encoratz ses tot fals cutz,
per qu'yeu prey plus pretz que tresaur ne renda,
e leyaltat en leyal cor valen;
per qu'yeu en patz me pas mon stamen,
36 que no m calha de tort fayt far smenda.
- Ab los valents valer valor me platz,
car ab valor val celh qui pot valer,
per qu'eu honor valor ab dreyt daver,
40 car axi 's tany a cuy platz plasen faytz;
per que, tenen, me tench enamoratz,
car, ses amar, amor petit valria,
que mors me fay far mant xant d'alagrer
44 e fay tornar homils lo sobreanser,
per que 'b amor, amar vulh ses bausia.
- Acelh quez es ab los fis affinatz
e, ab los autz, aut se sab mantener,
48 e de folh vol, volen grat retenir,
per qu'es ab ver son laus lausan, lausatz;
ez en guerra, guarregan, es provats,
per que l'apelh flor de cavallaria,
52 car soent fay fayts de bon cavaller,
n'enaury lo sire Guillem Auger,
que fa honor e valor on que sia.
- Tornada {f. 43v}
- 56 Mos gays appelhs e capelhs, on que sia
de gaug, d'onor, d'amor ab pretz entier,
per que l sopley e sopleyan requier,
ab gay coven d'amor, sa companyia.

2 mort : *seguit d'una j ratllada* | 49 laus : *seguit d'una s ratllada* | 53 Auger :
aujer+auger *canc.*

50 Anònim

Autra

Ben fayts perven, amors, que pauch vos costi
que xi m donats tot jorn trebalh e greuge;
ben voletz tant que ma vida s'abreuge,
4 puy que de far ço que vos platz no m osti,
ans tant com puesch en vos servir m'acosti;
donchs, si us plagues, be m degretz far alegra,
mas eras vey que m fay voler e segre
8 lieys que n son cor merce no m vol concebre.

Be m podets far o lieu del tot decebre, {f. 44r}
si us platz, amors, can mon poder vos doni
e mantinen lo meu cors abandoni,
12 mas las seray si no m voletz recebre.
Punyen me son con fulhes de ginebre
tuyt mey afar, car me fayts tant sotsmetre
a liey, que joy dar no m vol ne prometre,
16 ne m datz coffort qu'autremen puxa viure.

Ab letres d'aur vostre nom fas scriure
e de bos laus e verays aquelh merqui,
e car etz proz e donatz pretz, yeu cerqui
20 vostre socors, que d'effan me deliura.
E si m languisch, car vos platz qu'eu me liure
per far plasers lay on plaser no preni,
ne ges a vos grat ni merces no n rendi
24 del temps perdut que m havetz fayt despendra.

Muntats m'avetz, e lexatz me dexendre,
car gaug ni be ne plasers no m perofre
celha que te mon cor dins en son coffre,
28 tant qu'yeu no puesch socors attendre.
Vostre cosselh me faytz eras car vendre,
amors, d'on vey que d'aver joy me tardi,

32 e conech be mas prenci avant e guardi
ben speran, perden temps e servici.

Si crusedatz nasques de son offici {f. 44v}
e vos, amors, que m fessets adjutori,
36 per ben amar culrria ben notori
sens que midons no n fera prejudici;
mas cant suy lunny del vostre beniffici,
qu'ieu torn atras can d'onor muntar cugi,
de mon grieu mal no pusch trobar refugi
40 si no m val lieys que m pot mal e be fayre.

Tornada

Pus que us am tant netamen senes vici,
mon naut voler, no metats en diffugi
lo joy qu'esper e dins mon cor stugi,
44 per que m'es greu si m fetz pitz de mort trayre.

23 ne : nei *amb la i* ratllada | 28 *hipom* | 30 d'on vey : don yeu vey *amb el mot yeu*
ratllat.

51 Anònim

Autra {f. 45r}

Axi cant es en muntanya deserta
mant rich tresaur entigamen perdut,
e no sap hom de qual part es vengut,
4 tant ha lonch temps que no fon descuberta,
so fay amor, qui met en loch desert
mant rich tresaur, o n manta, d'on es pert
per son lonch mal e per trop sotatura.

8 Axi can fech li quatre vents natura,
on pus van lunny pus forson lur poder,
so fay amor per mostrar son voler
vas me, qui suy ffrancha, leals e pura,
12 que m'a fayta lonch temps viure languen,
en loch de mort mon amich attenden;
richs es lo joys qui miran se demanda.

16 Tot enaxi com Dieu e dreig comanda,
amarey liey, sitot no l'ay requisit,
que n ayçi m'a del tot mon cor conquist,
que n nulha part no say vas on me ganda;
20 per qu'yeu seray vas luy tostemps leylals,
que l joy d'amor no fon al mon per als,
mays car conex que mey sospir m'antendon.

Axi co l temps tuyt li broton despendon {f. 45v}
en esperan A[r]tus com a senyor,
24 ay esperat yeu del tot lo millor
rey dels amichs, on mantes gens m'offendon;
quez ha mon cor descubert e guarit,
qu'era de joy de fin'amors ferit,
28 e say-ne tant quez ha vol puix attend[r]a.

Tot enaxi com stor fis al pendre,
ses grans beutats suffren diversamen,
mal ez afan e parilhos turmen
32 ay a soffrir, e no me'n pux deffendre,
ne fay ne gos ne ges no me'n complany,
que l mils privatz me son tornat strany,
per que no vulh que negus homs me'n planga.

Tornada

36 Als set senhors trameti mon complany
e mon respost e mon cortes reffrany,
que m dona joy d'amor amb que m complanga.
Mon belh secrets, senyors, en vos roman:
40 ges frau d'amor, que de me no s pertany,
mays fin'amors me ditz que l vos romangua.

13 amich : enamich (*l'esmena, que resol l'hipermetria, se sustenta en el sintagma rey dels amichs del v. 25*) | 14 miran : mirans *amb la s ratllada* | 28 a : ha.

52 Anònim

Autra {f. 46r}

Si com per dol ffenix quant es entichs
mor, si m'cug yeu per mon gran dol morire,
car celha qu'am no vol que l si'amichs,
4 d'on tot mon fayt per liey son en asire;
e semble l dits fenix, qui viu ses par,
que mich semblan d'ome no vey servir,
d'on mey trebalh no podon proffitar,
8 mas ges per ço de liey no m'vulh pertir.

Tantalus fay d'aygua tots sos abrichs
e dins stan pren grieu martire;
axi me'n pren cascun verays amichs,
12 suffrir turmen per liey que m'fay lenguire.
Mas le corps fay ses filhs blanchs endurar
e puys avan, quan los veu negresir,
de vida ls pays; e si midons usar
16 vol ayçi me, fera m'd'amor jausir.

Serena say de xants, quan Deus presichs,
que ycelh qui l'au mor per son chant ausire;
en semblant cas lieys, que far me pot richs,
20 aysi n' sos digs amors cuyda'm aucire,
e vol de me co l picalos usar,
que menge l filh; axi per trop languir
sols lo meu cor no cessa de mangar,
24 e res mays lieys no m'pot del mal garir.

Co l pelhicas de greu mort pren destrichs {f. 46v}
per restaurar sos filhs, axi puch dire
que do mon cors a mort, per que maudichs
28 enveyos fals (no trobe fi servire),
e si n'prench mort; pessi m' que vulha far
co l braus castan que si fay hom fenir:
pel dol pren mort cant se vuelh cossirar
32 del fay de liey, pus que del meu morir.

Aysi suy pres, que no m'i val castichs
{cobla inacabada}

10 hipom | 15 midons : una d ratllada abans de midons. Poema llacunós i corromput
per una mala transmissió.

53 Bernat de Ventadorn

Autra

Ab joy mou lo verç e l començ
que b joy roman e finis,
e sol que bona fos la fis
4 bos cresi als comensaments,
 que b bona comensaça
 mi ve joy ez alegrança,
e per ço dey la bona fi gresir
8 car tots bos fayts vey lausar al finir.

Si m apodera joy e m venç, {f. 47r}
que m maravelh co si l soffris,
car no m argulh e no m embris
12 so d'on son tants richs e jausens;
 mas grieu veyretz fins amança
 ses pahor e ses dubtança,
qu'ades tem hom vas s'amor felhir
16 per qu'yeu no m aus de perlar enardir.

D'una re m'ahonda mos sens:
qu'anch nulhs homs mon joy non enquis,
que volentiers volien mentirs;
20 car no m par bos ensenyamens,
 ans folhia ez errança,
 qui de amor ha benenança
e vol as autre son cor descobrir
24 si no li en pot o valer o servir.

Ben s'escay a dona ardimens
entr'avols gens e mals vesis,
e z'arditz cor no l'anfortis
28 grieu pot cer pros ne valens;
 donchs prech-la n'ay'en membrança
 la belha n cuy hay fiança,
que no s canvi per peraules ne s vir,
32 qu'enamichs qu'ay, fau d'envege morir.

Anch sa belha boca risens {f. 47v}
no m cuche baysan me trasis,

36 car amb un dolç baysar m'aucis
si ab outra no m'es guirens;
qu'atrestal s'es per semblança
com de Peleus sa lança,
40 que del sieu colp no podien garir
si per eus loch no se'n veses ferir.

Belha dompna, vostre cors gens
e vostra belh huelh m'an conquis,
e li douç baysar e l gen ris
44 e la belha boca risens,
que quan yeu me'n pren smança
de beutat no us trop eguança:
la jancer es c'om puscha l mon xausr,
48 ho no ven clar los ulhs ab que us remir.

Tornada

Non es anuig ni falhiments
ne vilania, ço m es avis,
mays d'omes quan se fan devis
52 d'autrui amor e conoysens.
Enugos, ¿e que us enança
si m faytz anuigs e pesança?
Cascun se vol de son mester fornir;
56 mi confondetz, e vos no vey jausir.

BdT (70,1). Cançó multicopiada en la tradició occitana. La lliçó de *VeAg* prové clarament de la branca *CLPQRSUVa*, i dins d'aquesta, del subgrup *Qa*, estretament lligats entre ells, com assenyala Appel (1915: 2). Vegi's, a aquest efecte, els vv. 10, 12, 15, 43-44. Per la posició de la cobla IV al final del poema, a més, es pot afirmar que l'antígraf de *VeAg* devia ser un afí a *Q*.

2 *hipom* | 5 *hipom* | 15 *hipom* | 19 volien : error mecànic de *VeAg*, que dóna un vers *hiperm* | 32 fau : fan | 39 podien : error de còpia de *VeAg* (la lliçó correcta és *podì'om*) | 50 *hiperm*.

54 Jutge d'Aurena

Jutge d'aurena

{f. 48r}

A Dieu coman vostra valor e vos,
gentil dompna, e vostr'ensenyamen,

4 e l plasen cors humils ez amoros,
e la beutat de vos e l causimen
que m'an, de franch, fayt cerf esdevenir
ab gran douçor ez honrat aculhir;
8 per que ja mays no mi dey esser belh
que n totes parts per vostre hom m'apelh.

12 Per vostr'amor yeu viray pus joyos,
menbran de vos la cortesia l sen,
e l veray pretz qu'e trastotes saysos,
e l belh semblan e l dolç acolimen;
ab ço que far vos me sabetz e dir,
si Deus me sal, ben vos ho dey grasir,
16 car m'avets mes al cor un joy novelh
ab que m'avetz tornatz gays ez yselh.

Tornada

Per cortesia mi platz fort e m'es belh
que n totes parts vostre plevís m'apelh.

6 honrat : honrar.

En blanc

{f. 48v}

55 Reina de Mallorca

La Reyna de Mallorca

{f. 49r}

4 Ez yeu am tal qu'es bo e belh
e suy gaya co l blanch solelh
que per amor cria son chant,
e suy senyora e capdelh,
e ceylh qu'eu am no s n'apelh
8 car sus totes suy mils aman,
que xausit ay lo pus presan
e l mils del mon, e l'ame tan
quez en pensan
lo cuey veser
e car tener,
12 e cant no s ver

16 un desesper
me fer ten gen
cant lo say lay
ves Ffrança.

20 L'anyoramen e l gran desir
qu'yeu ay per vos ma cuyd'alcir,
mon dolç senyor e car,
e bien liey poray tost morir
per vos, qu'yeu am tant e desir,
si breu de çay no us vey tornar,
24 que tant me tar-
da l'abressar
e l raysonar
e tota res,
e cant me pens que us n'etz anats
28 e no tornats,
e quan lunyat
vos etz,
desesperatz
32 caix viu mon cor:
per pauch no mor
si breu no n'ay guirença.

Tornada

{f. 49v}

36 Merce, mairits, que suffren pas
los mals que m dats,
e donchs tornats;
que nulh tresor
no val un cor
40 que per vos mor
ab amorosa pença.

2 solelh : *la lliçó correcta és la del Decameron (BC, ms. 1716, fols. 25v-26r), que llegeix
auselh | 5 e ceylh : eu ueylh (l'esmena recolza en la lliçó del Decameron) | 27 anats :
anatz+anats canç | 41 pença : parença ratllat i corregit en pença.*

56 Cadenet

Esparça

Ja no es hom ten prous ne tan presan
 que no haya blasme de cuy que sia,
 e si l ditz mal un folh, per sa folhia,
 4 ges per ayço no s tenya per blasmat;
 car blasmes es als pros lausor dels folhs,
 per qu'yeu li dich que mon cosselh retenya,
 que ysi co l sol captenyr se captenya
 8 e lays dir als necis lur folhors,
 que ls conoysens ne diran plus lausors.

BdT (106,13). Segona cobla del poema, transmès íntegrament pels mss. *BD^cFKPa^{1d}*, entre els quals Zemp (1978: 237) estableix les dues famílies *BKa^{1d}* / *D^cFP*. El testimoni del *VeAg*, que es conserva com una esparsa adèspota, està mancat d'un vers (el 15 segons Zemp, 1978) i farcit d'errors de còpia, mètrics i textuals (vv. 1, 3, 5, 8).

3 si l: sim.

57 Uc de Sant Circ

N'Uch de sent circh

{f.50r}

Nuls homs no sap d'amich, fins l'a perdut,
 so que l'amich li valia denan;
 mays quant lo pert e puys l'es a son dan
 4 e l notz aytan com l'avia valgut,
 adonchs coney que l'amic li valia;
 per qu'eu volgre, madona, si l plagues,
 ans que m perdes, quez elha m conagues,
 8 so que li falh, e ja puys no m perdria.

Be say que s'eu l'hagues aytant nougut
 com l'hay valgut e son pretz trayt [de]nan,
 be n hagre dreig que m volgues mal plus gran,
 12 qu'el'a rayso; per qu'eu l'hay conegut,
 de me dompna, [que] mays me noseria
 ab lieys lo mal, ne me valrria bes;
 per que m fora fort bo, si eu pogues,
 16 que me n partis, mays per Deu no poria.

Quez amors m'a si doulçamen vençut
 quez yeu no puesch ni n'aus haver talan
 qu'yeu ja de ley, que m'ausi desiran,

20 parta mon cor ne lo n vir ne lo n mut,
ans s'i enprem e s'i ferma tot dia;
per que fera causimen, si l plagues,
24 mays tant suy sieus, si per sieus me tingues,
pus fassessan com del sieu a sa guisa.

Amors, tant hay vostres volers volgut {f. 50v}
e tant ay fayt lonch temps vostre coman,
qu'anch no m trobes vas vos en re truan;
28 de tant rich joy que m havetz conagut
diset-me'n un ans que del tot mort sia,
que n tot lo mon non es ten patit bes,
amors, que se de madona m vingues,
32 que no m des joy e no tengues [sic] feunia.

S'elha no m val, ges altre no m ajud
ne m vulha be ne m faça belh semblan,
car, si no m vol, altre joy non deman,
36 ne si m volia amors fayre drut;
de nulh'autre ges far no ho poria,
ans se n liex falh, dich que amor non es
ni causimen, ni beutatz, ni merces,
40 ne franquesa a l mon, ne cortesia.

Tornada

D'on sera rich [sic] ges mon cor no m partria
de mon amich per ren c'om me'n digues,
entro quez yeu de vos pro[v]at hagues
44 si fos vertats ayço c'om me'n diria.

BdT (457,26). Als vv. 6-7, 28, el *VeAg* llegeix com *ABD* en contra de tota la tradició. L'error del v. 41, a la tornada, només pot procedir de la lliçó de *AB*, que llegeixen *don Savaric* enlloc de *en Savaric*.

10 [de]nan : tacat | 10 i 12 l'hay : lh *afegit* | 12 qu'el'a : que la (*el vers presenta una lliçó singular que, desaglutinada i puntuada així, fa sentit, però es tracta sens dubte d'un error: vid Jeanr-Salv, 1913: 36*) | 13 hipom: restitueixo la conjunció que, necessària per a la comprensió del passatge | 44 diria : digues (*que trenca la rima*).

58 Anònim

Alba

{f. 51}

Eras diray ço que us dey dir
e ben lieu poran tal ausir
que valgre mays stes susaus,
4 mas ges per ço no dey felhir
a celh qui m fe mon Dieu plavir
la nuyt preyan dins mon hostau[s],
qu'ieu en xantes
8 que peragues
l'alba jorn clar,
per qu'yeu posques
mils e saubes
12 son joy celar,
qu'aysi s'escay,
que de fortfayt
se guard d'uymay,
16 si no diray:
«Via sus, cavalhiers
guerrers, que lausangiers
no us assauton en l'alba!».

20 Vos, cavalhiers qui m scoltats,
a tuyt dich e prech que diats
que ver es ço qu'yeu dich xentan,
que sitot gayta s'es reptats
24 que ço que dits no es vertats,
ges per ayço anets dubtan
de tost levar
e demandar
28 cest scudier,
car qui vol far
armes com par,
ja del porter
32 no l cal temer,
car clau ne fer
no l destreny re;
enans dich be:
36 «que s gart tot cavalhier
anans ez apres l'alba».

A tuyt ho dich cominalmen,
mays un me'n mou major conten
40 que l valgre mays qu'axis primer,
pauch li valdra son ardimen

{f. 51v}

si trop li dura son poch sen

44 ben tench per fat
 si del camgat
 no s es cuchos.
 A tort reptat
48 l'ay, car muntat
 lo vey lay sus
 en son ferrat,
 garnit, frepan,
52 gent arrean,
 en aut cridan:
 «Nostr'es lo gany,
 d'altruy lo dan».
56 D'eres anan
 sonech un corn en l'a[l]ba.

13 s'escay : seschay amb la h afegida per una sm | 25 hipom.

52rv}

{f.

En blanc

59 Arnaut Daniel

Arnaut Deniel

{f. 53r}

Lo ferm voler qui dins al cor me intra
no m pot ges bechx scuxendre ne ungl
del lausangier qui per mal dir pert s'arma,
4 e puys non l'aus batr'am ram nez ab vergua
 sevals e franchs lay on no hauray oncle
 jausiray joy en vergier o dins cambre.

 Quan mi sove de la cambra
8 on a mon dan say que nulhs homs no intra,
 ans me son tuig plus que frayre nez oncle,
 non ay membra no m fremescha ne ongl,
 axi com fay l'infan denan la vergua;
12 tal pasor hay no l sia prop de s'arma.

16 Del cors li fos, no ges de l'arma,
que m cossentis acelatz dins sa cambra,
que pus me nafr'el cor que colp de verga,
car lo sieu serff la on es il no intra;
de liey seray si com la carn del ungl
e no tembray castich d'amich ne d'oncle

20 Anch la soror de mon oncle
no amey tant ne plus per aquest'arma,
c'aytan vesis com es la carns de l'ongla,
s'a liey plagues, volgr'esser de sa cambra:
24 de mi pot far l'amor qu'ins al cor m'intra
mils a son vol c'om fortz de frevol verga.

Pus que flori la sequa verga {f. 53v}
ne d'en Adam foran nabot ne oncle
ten fin'amor com celha que l cor m'entra
28 cuydatz fos hanch en cors ne neys en arma,
c'on qu'yeu stey, fortz em pla o en cambra,
mon cor no s part de lieys tant com ten l'ongl]a.

32 Ayssi se'n pren e se'n ongl
mon cor en liey com l'escors'en la verga,
qu'il m'es de joy tors e palaus e cambra,
e no am tant paren, frayre ne oncle,
que n paradis n'haura doble joy m'arma
36 si ja nulhs homs per ben aymar lay intra.

Tornada

Arnautz tramet son chantar d'oncle d'ongla
ab grat de liey qui de sa verja l'arma
qu'es pus arditz qui celh qui n cambra intra.

BdT (29,14). La cançó més famosa de la literatura occitana, transmesa per dinou manuscrits, és també una de les més controvertides en la filiació dels testimonis i l'establiment d'un *stemma codicum*. Tant Perugi (1978: II, 649) com Eusebi (1984: 130) coincideixen a subratllar les contaminacions que emparenten el *VeAg* amb el subgrup *ESga* (v. 28), situant el cançoner en una branca separada de la tradició. Perugi, a més, veu lligams entre *VeAg* i la «costellazione» *IKN*². En la còpia de *VeAg*, una segona mà posterior a la de l'amanuense principal ha revisat el text a partir d'un altre antígraf i hi ha incorporat correccions importants.

1 *hiperm* | 3 *lausangier* : *una s final ha estat cancelada per una sm* | 6 *jausiray* : *sauriey+jausiray sm* | 8 *nulhs* : *amb la s interliniada afegida per la sm*; *homs no* : *homino+homs no sm* | 12 *prop* : *corregit en trop sm (que no segueixo)* | 18 *vers afegit per la sm* | 21 *la carns de l'ongla* : *interliniat per la sm sobre lo ditz vhongla, que està ratllat* | 25 *pus* : *plus+pus sm*; *que* : *afegit per la sm* | 29 *en* : *em* | 31 *Ayssi se'n* : *escrit sobre ayson sm*; *ongla* : *hongla+ongla sm* | 32 *l'escors'en* : *lestorsen+lescorsen sm* | 35 *n'haura* : *la h interliniada afegida sm* | 36 *ja* : *la a afegida per la sm*.

{f. 54rv}

En blanc.

60 Bernart de Ventadorn

Bernat de Ventadorn

{f. 55r}

Amors, ¿e que us es vigayre?
¿Trobats-ne plus folh que me?
¿Cuydats vos qu'yeu sia layre,
4 que no trop en vos merce?
Que m comandatz a fayre
faray-ho, que xi s cove,
mays a vos no sta ges be
8 que m fessatz axi maltrayre.

Yeu am la belha de bon ayre
del mon may que nulha re,
ez elha no m ame gayre,
12 e no say que s'esdeve;
e quan plus me'n cuy strayre
yeu no pusch, que mor mi te:
trasit suy per bona fe,
16 amors, be ho pusch retrayre.

Ab amors m'er a contendra,
que no me'n puesch absterer,
que n tal loch m'a fayt entendre
20 d'on yeu nulh joy non sper,
ascieus [*sic*] farietz apendre
car anch n'ach cor ni voler;
mas yeu no hay ges poder
24 que m puescha vas lieys deffendre.

Pero amors sab descendre {f. 55v}
lay on li ven a plaser,
e sab ben gasardon rendre
28 dels malstrayts e del doler;
tant no pot mostrar ne vendre
que plus no puescha valer,
32 mays yeu no hay ges poder
sol qu'elha m degnes valer
e mes peraulas entendre.

Gran anuys es e gran nausa
tot jorn de merce clamar,
36 mays l'amor qu'er en me clausa
non pux cobrir ne celar.
Las!, mon cor ni m dorm ne m pausa,
ne pot en un loch star,
40 nez yeu no pusch pus durar
si l doler no m asuausa.

Yeu say be rayso e causa
que pueys a mi donchs mostrar:
44 que nulhs homs no pot ni ausa
envers amor contrestar,
car amors venç tota causa
e força m de liey amar,
48 autre tal pot de lieu far
en una petita pausa!

Tornada {f. 56r}

Dompna, de re no puesch dire
lo bon cor ne l fin talan
52 que us hay, quant be m'o cossire,
car res may non ame tant.
Tost m'agron mort le suspire,
dompna, passat ha un an,
56 si no fos us belh semblant
per que doblen mey cossire.

BdT (70,4). L'ordenació de les cobles (V i VI intervertides) posa la còpia del *VeAg* en relació amb els mss. *AL*, que s'allunyen de l'ordre de la resta de testimonis. Dins d'aquest grup, la lliçó del v. 29 (mostrar) sembla procedir de *A* (Appel, 1915: 23).

1 Al final del vers, copiat per error i després cancelat per la mateixa mà: trobats ne | 5 hipom | 9 hiper | 20 nullh : vulh | 21 ascieus : el copista no enten l'occità aneis, cosa que desvirtua el sentit dels vv. 21-22 | 32 degues valer : error de còpia que afolla l'estructura rímica, repetint el mot-rima valer enloc del correcte vezer | 35 una d ratllada abans de jorn | 43 mi donchs per midons és un hàbit de còpia propi de l'amanuense del VeAg | 53 tant : amb la t ratllada.

{f. 56v}

En blanc.

61 Guillem de Sant Leidier

Guillem de sant Lesder

{f. 57r}

4 Dompna, yeu vos son missatgiers
ez es vers, entendits de cuy,
e salut-vos de part de luy
cuy vostre joy s'alegr'a pays.
E dich bien de ver: ormays
vostres messatgiers vertadiers
seray del verç, qui que l vos chan.

8 Tant es en vos sos cossirers
que tots autres joy li defuy,
ez autre voler no l aduy
mal desir, que l tien en pantays.
12 Desiran, cre, morir se lays,
qu'il hira pitz qu'autre quartiers,
qu'el no mor mays languis cuydan.

16 Ja pels enoys de leusangiers
per cuy jovens bays'a destruy,
no l tolhats lo joy ne l conduy
ne l bon sper d'on il se tays,
20 e mays anch no m rompech ni n frays [sic]
vostres verays prechs vertadiers,
non comançets en luy engan.

24 Non say qual es li cavalliers,
mays, se us an prey (non vos anuy),
de l'ire quez avetz ab luy,

{f. 57v}

que per m'amor non si'ormays,
ans prey que sia fis e pays;
tant suy vostres bos cosselhiers,
28 non ho duptetz, qu'ieu vos ho man.

L'amors que l venç e l cossirers
l'an si destreyts que ses autruy
parl'autresi con s'eran duy,
32 qu'aysi maseys [ditz] quant s'irays:
«Ay cors!, ¿per que m aucius ne m trays,
que fals faras e que laugiers
si ayçi m'aucius desiran?».

36 De tots los autres cavalhiers
vos deffen l'amor, mays de luy,
qu'el es de richs pretz ed estruy,
e sa proesa creys e nays,

40 luy prech quez amets volentiers
qu'elh non ha per c'om lo soan.

Bon verç, s'ab merce la m conquers {f. 58r}
44 mils seray sieus quez anc no fuy
que n eytan co l solhel reluy
es la millor e que val mays

per qu'yeu remir plus volentiers
son pays qui tot mi resplan.

BdT (234,7). L'ordenació de les cobles, considerada errònia per Sakari (1956: 105), connecta la còpia de *VeAg* amb el grup de mss. *ABDR²Sg*. A més, la lliçó dels vv. 19 i 20 emparenta *VeAg* amb *BDIKSg* i *DIKSg*, respectivament. Al v. 5, d'altra banda, *VeAg* comparteix l'error de *ABDPR²Sgb*. Tot i que *Sg* de vegades s'allunya del seu grup per apropar-se a l'altre ms. català, *V*, *VeAg* no comparteix cap d'aquestes lliçons. La còpia de *VeAg* conté alguns errors mecànics que fan el text d'aquesta graciosa cançó dialogada difícilment comprensible sense l'ajuda dels altres testimonis: als vv. 4 i 16 la confusió entre *a* i *e* àtones obliga a desaglutinar la conjunció copulativa tal com he fet (*alegr'a pays, bays'a destruy*); el v. 32 llegeix *de* per *ditz* (o *dis*); el v. 38 no entén el sintagma *ed astruy*; el v. 45 arrenca correctament i s'acaba amb el segon hemistiqui del vers següent, que falta.
32 *ditz* : *de* | 33 *ne m* : *nim+nem* *canc* | 38 *ed estruy* : *e destruy*.

62 Anònim

Autra

Amors, ¿com fayts amar ten aut?
Car lieys qu'yeu am es de sanch auta,
e son belh cors es ten asaut
4 que m per foch, ca tant m'esauta;
mays: pueys no trop dins me default,
per que merce m'aura ses falta,
car nobles fayts li dan assaut,
8 pero l gelos mos mals assauta.

Mays quant de lieys aug lo gran laus {f. 58v}
e l pretz veray, mos sens me lausa
que n lausar liey prenda repaus,
12 qui mon cor d'als non se repausa,
si que n servir lieys mon cor paus
e, ley serven, mon cor se pausa,
car fin'amors ha mon cor claus
16 e plagre'm liey hagues enclausa.

Non es tengutz fur, ley ne test
d'on no m val res sen, cor ni testa,
car per amor suy dins arrest
20 e la beutat da liey m'arresta,
si que del tot me vey conquest,
mays per amor pens far conquesta;
car de rich cor havetz-me vest,
24 donchs plassa liey rich joy me vesta.

De la millor teni reclam,
si que mon cor dur me'n reclama
son pretz, car tem c'om me diffam,
28 car laus no l es qui me diffama,
pueys totz homs sab qu'yeu de cor l'am
e, certs, no m say si mos faytz l'ama [sic],
pero enquer d'elha no m clam
32 car fis aymans ja may no s clama.

Desiran liey me dona tast {f. 59r}
del joy d'amor d'on folh no tasta,
qu'amans qu'es folh, ja may no s bast,
36 car nulh plaser d'amor no l basta;

40 mas celh qui es vas amor cast
e vol de cor sa dona casta,
l'amor d'aycelh no tem se gast
car leyaltats ja mays no s gasta.

Tornada

Car en amor de grat m'encast
mas gelos joy me desencasta.

1 aut : alt *ratllat i corregit en aut* | 4 foch : fochh | 13 servir : servijr | 23 havetz : la
h *ratllada*.

63 Andreu Febrer

Andreu Fabrer

{f. 59v}

4 Sobre ò pus naut alament de tots quatre,
prop del cendier on la jusana roda
celestials naut ab sa fredor tempre,
per qu'yeu poyses d'aut abax apercebre,
montech amors, ymaginant, ma pença
l'autrir, e vi set contra set contendre,
8 mas de valor vengron en egual pati:
no s pogren ges senyorejar per força
ez us sol cors hac lo pris de quatorsa.

12 Pels prims set prenh set moviments movibles
qu'ins lo gran torn de la mondana spera
so[n] colhocat pel magilarti fabra [*sic*]
destinctamen en set graus per dreig orde,
als prims dels quals, pus baix, la luna regna,
e le [se]gon Mercurius, puy Venus
16 qu'es le terciers, lo quart loch senyoreja
le Solhels clars, lo quint Mars occupa,
puy Jupiter, plus naut sta Saturnus.

20 Per l'un d'aycests, segons cors de natura,
en aycest mon cals que mortals visque
per calitat ab que fay acordança
al punt que nays ab la sua planeta.

24 E puys, obrant mal o be, que s que face,
 sitot Deus fech tota re que foch bon[a]
 de lay, de çay, per virtut causitiva,
 donchs tuyt li be que son fayt en lo segle
 an pres de tal materia lur forma.

28 Li autre set que b lur manamen [*sic*] guerra {f. 60r}
 qui de valor portavon sobrevesta
 ay ben ausit que foro ·vii· regines:
 Semiramis, Thamaris e Lampheto
 32 ez Enea, Dehiphile, Sinope
 e la valent de cor Pantasilea,
 qu'ins lo palays de gloria mundana
 fforo per ·vii· miralhs del mon scrites,
 36 on pres gran laus natura femenina.

Aquestes ·vii· de tant com pot spandre
 vas orien ne mig jorn, que mils tancha
 terra ne mar ne les palus d'Uzerna,
 40 del Port del Ferr ultra la mar de Caspis,
 part Cambal ·lesch tro la regio freda,
 per lur sforç e betalha mot aspra,
 donan, gastan ab franquesa mot granda
 44 hagron lo pretz e l'auta senyoria,
 on foro dreig als prims ·vii· comperades.

Celha qu'obtench lo pretz de ·vii· parellhas
 vesem trastuyt cays dins lo cossistori
 48 qui sobre l sol [e] la luna gasanya
 de resplandor, car no tem que s'eclipsa
 com d'anduy fa sa gran beutatz, ne s muda:
 Venus me par que d'amor sobremunta,
 52 car tota n'es del pe tro l cim cuberta,
 e cuy feris de s'amorosa tralha
 crey ne sanas plus tart que de colp d'erba.

Mercurius, planeta fortunada, {f. 60v}
 56 passa, car es remey contra fortuna;
 Jupiter vench d'omilitat benigna
 sos dolçs sguarts ab que s atray e s tira
 mant cor altiu; Març de poder abaxa;
 60 e l'altitud de Saturnus enfoscha
 per l'auta sanch qui l ve de son linatge,
 car dels primers hereters del sepulcre

venc lo començ de sa naturalesa.

64 Reina xcelhents, senyora del trinacle,
les reynes ·vii· son la vostr'avanguarda,
que vos pessats de renom e de fama,
e passaretz, si ·ls amichs de Mahoma
68 ffayts abaxar de lur malvada secta.

Loyden'amor, del vostre ·becedari
trasch les virtuts d'on les autres adorni;
perlar no pueys, que no us tengua n la bocha,
72 per que l jorn d'uey, pus que fassa ne digua,
vostre romanch, que no m torç ne m biaxi.

2 jusana : *la j escrita sobre una i anterior* | 9 quatorsa : *cquatorsa* | 15 le [se]gon :
leston+legon *canc* | 20 hipom | 24 *tot el vers afegit al marge per la mateixa mà* | 47
cays : *ratllat i repetit a continuació*; 48 la luna : *la luny ratllat i corregit tot seguit* | 57
benigna : *una d ratllada abans de benigna* | 69 trasch : *crasch+trasch canc* | 72
pueys : *e interlinada*; bocha : *gola+bocha canc*.

64 Andreu Febrer

Andreu Fabrer

{f. 61r}

Ja per dir-vos mon cor e mon talan
belha, no m cal venir may denan vos,
car ab acort ferm e volenteros
4 vos suy vengutz, dona, mil vetz denan,
qu'yeu vos dixes mon cor e ma ntendença
e com per vos muyr aman finamen,
mas lay on cuyt haver plus d'atrivença
8 pert lo gosar e l perlar examen.

D'on yeu maldich l'amor que l començar
me pres de vos ab ten gran senyoriu,
car luy de vos, ab coratge fortiu,
12 vos prech e us gos dir que m vulhats amar,
e us quir merce e us responch ses dubtança
e suy de vos alegres e jausen.
Veus ab quin joy nez ab qual benenança
16 pas cascun jorn mon amoros turmen.

E mantes vets axi pensant m'oblit
tant fort que si m saluden no l respon,
d'on li plusor dison qu'ergulos son,
20 ez yeu d'ayço no n auray res ausit.
Ay Dieu!, qui pot pensar com hieu seria
plus d'argulhos, dona, si yeu hagues
hun dels cent plaers qu'e n vos pensan tot dia
24 e com me suy en la folia mes.

En tal folhor cove que me deport {f. 61v}
ses haver plus en que m vaya ne m vir
ez altra vetz me vetz revenir
28 devers vos, donchs suplich-vos que us recort
qu'ieu no y seray vengutz per altr'anpresa
mes per dir-vos mon smay.
Be say qu'amor, que n me s'es tant encesa
32 denant vos no m'o lexara dir may.

23 *hiperm* | 27 *hipom* | 28 devers : de bers+de vers *canc* | 30 *hipom*.

65 Andreu Febrer

Autra

Lo fol desir qu'amor ha fayt intrar
dins mon cor ferm, que n desiran m'alciu,
aman, servin un belh cors agradiu,
4 tant com poray lo vulh de me lunyar,
car foldat es cobejar ne querir
rictat ne joy quez hom no pux'aver.
Dons, pus complir no pux mon desirer,
8 sen desirar yeu la nten a servir.

Enquer faray ço que ben tart aug dir: {f. 62r}
c'om puscha may servir de bon voler
rey ne senyor del qual be no sper,
12 car la millor de les milhors qui s mir,
celha quez yeu Passa-beutatz l'apelh,
sserviray tan com sie n aquest mon
ab ferm voler, sens esperar que m don

16 joy ne s'amor, que tal es mon conselh.

Content seray de veser son cors belh,
pençant tostemps en les virtuts que y son,
20 car sa beutatz les mays bellas cofon
quant l'es de prop; per que ten rich joyel
hom deu amar, servir e dar lausor
ses demandar esmenda pel servey:
que prop ha joy, e que fos un gran rey,
24 qui s pot nomnar son leyal servidor.

No m entench plus clamar de ma dolor
ne demendar que m don altre remey,
28 qu'yeu seguiray d'amor la ferma ley:
qu'aycelh es fis e leyal servidor
qui cerff pus ferm quant pus maltractat es,
e xanta mils quant es pus engoxos:
qu'yeu seray tals servint son cors joyos,
32 e que no y trop pietatz ne merçes.

Ab lausangiers faray yeu patz ades {f. 62v}
ez ab tots celhs qui s fan devinadors,
36 qu'yeu no ls enten donar nulha caysos
d'are anant de me parlar james,
car pus mey hulh no guardon folhamen
e folh desir de me sia pertit,
no m veyran pus angoxos ni marrit
40 ne tendran pus de major parlamen.

Na Beatriu, qu'es sus totes valen,
anch no us felhi en nangun fayt ne dit,
mas, si n pençant vos he nulh temps felhit,
44 merce us deman de mon folh penssamen.

13 l'apelh : *escrit sobre una paraula anterior, il·legible* | 25 plus : *plus cancelat i repetit tot seguit* | 26 altre : *altrer amb la r ratllada* | 30 engoxos : *enxoxos+engoxos canc* | 33 lausangiers : *lausanguiers+lausangiers canc* | 36 are anant : *pronunciat sense elisió*.

66 Andreu Febrer

E lhas!, amors, ¿ten pauch vos cal de me
 qu'enaxi m fayts de jorn en jorn languir?
 Si us hagues fayt per qu'yeu degues morir
 4 dreyt for'assats que no trobas merce;
 mas, car vos am he us porti bona fe,
 me volets mal, ez yeu a vos mays be.
 Gran tort havetz, qu'axi m vulhats aucir,
 8 qu'ieu ja no m pux en re de vos pertir.

Ez hanc no vi home plus folh de me,
 qu'a dret cien vulh me pena seguir,
 car ami vos e mi masex asir,
 12 per qu'es be dret com axi m sdeve;
 car celh qui vol plus ad autruy que se
 causis son mal e ço qui pro no 'l te,
 mas ges per tan que us vulh e us am e us quir
 16 no d[eg]retz vos ja mon dan sofferir.

Be han tresit mey huelh mon cor e me,
 on ploraran mantes vetz sens fallir,
 cant tant m'an fayt vostres dompnes [sic] gresir
 20 que d'autruy vol ja no m cal ni m sove;
 e si yeu muyr langin per amar be,
 no planch ma mort, mas lo blasm que us en ve,
 qu'adonchs poran tuyt l'amador ben dir
 24 qua vos m'avetz fayt a gran tort perir.

Joy e plaser s'enugaven de me
 que n tal destruyt vench dins mon cor assir,
 car cent vetz muyr lo jorn que no us remir
 28 ez autres cent me confort e m reve
 vostra dolç vis, qu'axi destret me te
 e m tindra may tant com viuray, so cre,
 car on plus vau e pes mays e m'albir
 32 en vostr'amor, plus vos am e us desir.

{f. 63v}

Vostre suy yeu, dompna, non pas de me,
 per qu'yeu vos dey temer ez obesir;
 vos me podetz far e, fayt, destrouir,
 36 e pigorar e revenir ayse.
 Faytz que us playra, que no us diray per que:

40 si m faytz valer, als vostres obs valrre,
que nuyt e jorn eu no pes ne cossir
mas quo'us poray al vostra grat servir.

44 Angel, l'amor e 'l bon voler que us he
e 'l gran argulh que vos mostratz vas me,
si no m valets, me feran tost finir,
car yeu ses vos a mort no pux gandar.

16 *hipom.*

67 Andreu Febrer

Ffebrer

{f. 64r}

4 Del cor preyon me parton li sospir
que porton lay mey hulh trist, remiran
al douç repaus on stay sagornan
la plus gencers que 'l mon se cord ne 's mir,
cuy valors fay sus les autres gresir
tan c'om [no] pot ses beutats pro lausar,
8 car Dieu la volch eslegir e triar
tal on no crey pogues mays assire.

12 Qu'anch puyes en crotz volch sos brats spandir
Dieus no n'formeç tan belhamen semblan:
bel cors e dreyt, blanx e lis, ben stan,
gay, humiliu, scusat de falhir,
a cuy no cal pausar nez affegir,
que n' ses fayçons no 's pot res milhorar.
16 Be n'aj'amors, qui la m'fay tant amar
que n' altre part no n' torç, ne m' vol, ne m' vire.

20 Car pus m'avench de vos, bella, partir
ultra mon grat, ja plus guerra no m' dan
mey huelh ne 'l cor, mas tornar poran
lay on vos etz, per plus yvars morir;
cal [*sic*] be m' val mort, si us vey e no us gos dir
ne far perven, ab semblan nes sguard,
24 l'amor que us hay, ne mi aus venturar,
mas plorar cuig dels hulhs quan vos remir[e].

E sol q'un pauch vos plagues sofferir {f. 64v}
ja plus no vuelh que m detz bossa ne gan,
ne guesardos autre ges no us deman,
28 mas que us posques ab vostra grat servir;
qu'yeu suy plus richs, dona, d'aço que us quir,
no fon Jason del velhor conquistar
quan los perilhs del drach fier poch sobrar
32 e may dels bous qui l cuydaron aucire.

Donques, si us plats, no m fessatz pus languir,
qu'yeu no suy mort ne me'n vau molt tardan,
que l gran desir e l'auney m'aulciuran
36 s'ab vos no puix merce breu conseguir;
car tant no m luny qu'eu vos puxa fugir,
axi co l cerffs, com se pot may tudar,
ffuig, e quant ve que no pot scapar
40 torn'a las mans dels cassadors morire.

A vos me ren, qu'alhors no puix gandar,
angel, pus vey ma mort apropiar.
Vos ma valets, qui m podets restaurar,
44 car altramen ja suy prop de finire.

2 mey : my ratllat i corregit en mey | 6 sense l'adverbi de negació, necessari per al sentit, el vers resulta hipom | 8 hipom | 18 ja : ia+ja canc | 20 hipom | 22 nes : nez+nes canc | 24 remir[e] : restitució imposada per l'estructura mètrica | 43 mort : la t afegida per una sm.

68 Andreu Febrer

Andreu Fabrer {f. 65r}

Dompna, lo jorn qu'yeu me perti de vos
perti mon cor del cors, e tench sa via
no say vas un, mas be pes que 'b vos sia,
4 que n autre part no pux creure que fos;
per qu'ay bon dreig e rayso qu'yeu me playa,
belha, de vos, qui l m'avets tant luyat
del cors, qui say roman desesperat
8 si que de plor tots jorns ma faç sa banya.

E puys qu'axi los tenits entr'emdos
acompanyats jus vostra senyoria,
no m oblidets; mas si per gelosia
12 los vol partir algun truan gelos,
metets lo meu primer en l'avant guarda,
qu'elh guardara vostr'onor finamens
si com leylals e fis e franchs servents
16 de vost'amor, que n nulh bon fayt se tarda.

Car de vos es e de vos ha stat
mon cor tostemps e sera de ma vida;
e par-ho be, car a la partida
20 l'ay yeu perdut e vos l'avetz guanyat,
de que podets haver ferma creença
qu'yeu suy ses cor per dones requerir:
vos n'avets dos per la fe mantenir
24 contra tots celhs qui m volo far offensa.

Ez ab aytan mandats ço que us playra, {f. 65v}
senyora proz, car no m veuretz strayre
de far tot quant me comendetz a fayre,
28 ans per tostemps de cert vos amara
mal grat d'aycelh qui tots jorns se rencura
can vostre cors veu tan gen captenir
de gay solaç, d'autamen aculhir,
32 on valetz mays quez outra criatura.

Qu'enaxi crex tots jorns vostra beutats
e valors grans, qui de vos naix e brulha,
quez yeu no say, d'Espanya tro en Pulha,
36 home que us vis no n fos enamorats;
e per ço crey be que seretz requesta
per tots aycelhs qui mils sebran triar;
mas vos, amor, prech vulhats-me guardar,
40 can sera obs, ma joyosa conquesta.

Angel, en vos ha tanta de mesura
e de bos ayps, que us sabetz grasir
als pauchs, e lls grans amar e car tenir,
44 e mays als proz, en cuy fis pretz atura.

8 plor : pror+plor *canc* | 27 comendetz : comemendetz.

69 Andreu Febrer

Andreu Fabrer

{f. 66r}

4 Si n lo mon fos gentilesa perduda,
eu say lo cap de la font qui la dona,
qu'ins en l'ostal del proz coms de Cardona
la trobarets, que no s camge ne s muda,
on pretz, dompneys e valor fan hostatge
e noyriments e man faytz ben stants
8 que saubon far les pros dompnes presans
que n celha cort menon gran alegratge.

12 Qu'anch pus Artus fech de 'quest mon pessatge
no crey que fos corts de tanta valia
ni ten plasens, ten gaya, ten jolia
ne ten gentils, ten baud'a mon visatge;
car no y veyretz argulh, cima ne branca,
mas l'aculhir honest e gracios,
16 e l gen perlar e l gay dits amoros
als strangers, ez humil cara francha.

20 E tot primer, a cuy beutat no mancha,
lay trobarets l'auta valen comptessa,
qui de valor e de granda proesa
val mays qu'Isolt ne Serena la blancha;
a luy va be semblan dona Joyana,
que b belhs aculhs e b gracios perven
se fay gresir, amar a tota gen,
24 e plus d'aycelhs qu'es de terra loindana.

28 No m layssa dir celha qu'es la fontana
de gay comport c'es dona Ffrancesquina,
car sus les flors es viola nglantina
que l temps gentil naix e floreix e grana;
na Sobrejoy, miral de gentilesa,
don'Elpha us dich, que Dieus volch tan belh far
lo sieu gay cors, de pretz sobrepugar,
32 que l mon no crey altre pas de belhesa.

{f. 66v}

Altra n'i say en qui natur'a mesa

gentils fayços e morosa pervença:
36 don'Yolant, que b gaya captinença,
ab dolç sguart mostra sa gran noblesa.
Na Beatris d'Anglesola s'avança
lossanamen los stranys aculhir;
40 e Johana Pineda, qui felhir
no sab, ne nquer Elphita, la de França.

Vay-te'n, xanço, lay on valor s'atança,
al coms dels carts, qui sab pretz mantenir,
44 e s'eu no say tot son laus expendir,
yeu lo sopley que no l venya pesança.

Angel, non ay alors ma confiança
mays solamen en vos, qui m fayts jequir
d'ira, d'esmay, de dol e de cossir
48 cant me sove de la vostr'amistança.

12 visatge : vigares+visatges *canc* (amb la t interliniada i la s ratllada) | 21 Joyana :
Johana+Joyana *canc* | 35 don'Yolant : donyolant *amb la i ratllada*.

70 Andreu Febrer

Sirventesch fet per Andreu Fabrer
per lo passatge de Barbaria {f. 67r}

Doloros critz ab votz brava, terribla,
ffelhonamen devas migjorn nos crida:
4 «O crestians!, fenits tuyt vostra vida
o recobratz Dieu veray, impassible,
que ce nos ay pres, e gran vituperi,
li serazi fors de son tabernacle,
8 e tornats lo lay denant lo trinacle
on l'a penat del cegrat ciminteri!

Qu'er es lo temps pel divinal misteri
predestinat, on cove morts abatre
tots los infels que n les parts del mon quatre
12 del crucifix mestreso l'aut imperi,
say començan per terra de Granada
e discorren tota la Barbaria,

16 que del sol colch tro lay on naixs tot dia
no n remanch us de lor secta malvada».

E donchs prendam tuyt la santa cruzada
e comencem crusel batalha fera,
20 car lonch temps ha que b gran joy nos espera
la grand'onor qui ns sta parelhada;
car lay veyrem trocegar, scuxendre
morts per quartiers, e volar caps e torces,
intrar murs forts, torrç e castelhs per forces
24 que no s pora res contra nos deffendre.

Lavos dira que no pot mays comprendre, {f. 67v}
lo preyon potz del infernal abissma,
dels sperits qu'exiran del morisme,
28 car al intrar feran lo portal fendre,
e no y haura satans qui plus ne vulha,
ans diran tots: «Gitatz-los los defora!» [sic],
e li crusats crideran: «Er es l'ora
32 que l lach d'infern tots los moros aculha!».

Si tombaran, com fay la sequa fulha
dels cims dels branchs que l forts vent enderrocha,
barbres e turchs, alarps e ls de Marrocha,
36 e nos firen pendrem la lur despulha
meten a fons e gitan foch e flama
viles e burchs, lochs, ciutats e mesquitas,
e no us curets q'us ne sia ja quites
40 si donchs lo nom de Jhesucrist no clama.

Mayres de Dieu, a vos sola reclama,
qu'etz segurs ports de la nostra natura,
44 lo pobles Christ, que l quartetz de pressura
del inimich qui ls pecadors aflama,
sopleyan celh qui fon sus la colonda
greumen betutz per l'amor que ns havia,
qu'entre los sants benehuyrada sia
48 en peradis nostra vida segunda.

Angel, per ço que l'aspre mort no m tonda, {f. 68r}
digatz per me cent jorns l'avemaria
que m promates, car en la companyia
52 dels sants crosats passi delay sus l'onda.

71 Andreu Febrer

A. Febrer

4 Pus qu'estorts suy del lach de la mar fonda,
Mayre de Dieu, reclaman vostra ajuda,
mos genols flechs, ab cor ferm qui no s muda
rendi merces a vos, pura flor monda
qui ns havetz trayts de perilh ten salvatge,
de l'aspre mort e de l'aigue preyon
o[n] foren tuyt cabuçat ins al fon
8 quan vos, Verges, nos trasques del pelatge.

12 So fonch celh jorn que, seguin lo viatge
dels sants crusats, fom lay denan Malorques,
quant l'enamichs nostres mayres exorques
volch de nos far, gitan-nos a carnatge,
e l'aura forts ab molt gran felhonia,
e mar traves nos saltet al devan,
on tuyt forçat, Verges, nos reclan [sic]
16 desemperem tuyt nostre companyia.

20 E cridan tuyt: «Valens santa Maria!», {f. 68v}
la mar y el vent pugan tostemps a l'orça
tota la nuyt, tro que per fina força,
tornan atras, laysan la dreyta via
e perilhan sus l'onda qui ns portave,
a golf lanssat nos lexem correr jus;
mas, Verges, vos nos vingues al dessus
24 qui ns delhiure[t]s de l'aygua qui ns sobrave.

28 Car per mants lochs, saltan, nos trespessave
l'onda, corren de proa fins a popa,
que no ns tech ges calafatar d'estopa
portes ne trauchs, car de dins nos intrave,
on fayta fon entre nos, mortals, crida,
merce claman ab grans plants e b gran votz
a vos, Mayre del Senyor sobre tots,
32 que n ayceh cas salvassets nostra vida.

Car le Satans fals havia bastida
celha cayso per torbar nostre anpresa,
perque no fos crestiandat estesa
36 entre la gent que lay l'an scarnida
de vas Marrochs, on tost perdra la renda
dels serazis que lay ten altegats,
e ls tindra tots en infern cadenats
40 car Dieu no l vol mays lur secta sostenda.

7 foren : feren | 9 seguim : seguim | 23 vingues : vinguats+vinguets *amb la t
ratllada* | 33 le Satans : les satans | 34 anpresa : an presa | 40 lur : lurs *amb la s
ratllada*.

72 Andreu Febrer

A. Fabrer

{f. 69r}

Combas e valhs, puigs, muntanyes e colhs
vey ja vestitz de comblachs e de neus,
boys e jardis tots despulhats de rams,
4 l'ayre cubert de vents plugs e de grops,
e l mar tot blanch d'escuma per mal temps,
e tuyt l'auselh stan en terra mut
qui per l'ivern no movo xants ne crits,
8 mas yeu suy caltz quan l'altri bufon l'ungla.

Qu'yeu am e cerff, e no fau res que folhs,
de les milhors la millor, e suy seus,
e si be m dis fos de s'amor stramps,
12 no me'n destulh plus que de carn fay lops,
ans ay sper qu'elha ez yeu ensemps
jausirem tant lo joy d'amor, que drut
me dira sieu tota gen, si ver dits,
16 e ns amarem tant com la carn e l'ungla.

E si be ls suy ten luny, no ls seray molhs
de far e dir sos mandats totes veus,
qu'ieu jur pel sants que nostre payre dams
20 no fon pus fels, ne nquer le sans homs Jobs,
ne celh qui fech un'archa menys de rems,
vas Celh per cuy em trestuyt resemut,

24 con yeu vas ley, en cuy hay stablitz
mon cor e l cors del cap tro sus a l'ungla.

Car plus cubert suy de joy que rebolhs {f. 69v}
no n es [de] glans, eres en los jorns breus,
can me remort la saborosa fams
28 qui m fay sentir de s'amor dolços glops;
mas vau penssiu, cossiran pels strems,
tal pasor hay m'age desconegut
32 com no m scriu del sieu delgats blanchs ditz
car[t]'ho paper qu'elha tocas de l'ungla.

Per que b mans juntes, flechs mos genolhs,
sopleyan liey que no m giet de sos feus,
36 pus qu'yeu no m colch d'altre prechs ne reclams,
ans am ley tan, que ja no m fora obs
per esser meu Tir ho Jerusalem:
tant m'a desirs de s'amor abatutz
40 que l cor e l cors e l sens e l'esperitz
me son vengutz ja tro al cap de l'ungla.

Loindan'amor, un furt entretostemps
vos ay yeu fayt, no m sie maltengut,
44 com yeu vos pris del un dels vostres dits
celadamen lo gay joyelh de l'ungla.

L'aut rey guerrer vulh servir altre temps {f. 70r}
(qui pels tirans es, lur mal grat, temut)
48 vars Mongibelh, que ls ben e mal vestitz
ffay mantes vets bufar lo cap de l'ungla.

8 caltz : tals *ratllat i corregit en caltz* | 20 fels : *amb la s tacada o, potser, cancelada* | 33
hipom.

73 Andreu Febrer

A. Febrer. Balada

Ay, cors avar, scars, richs de merce,
larges e franchs, de tot'onor complida,

4 lo mils del mon: si no us hay fayt per que,
las, ¿com volets axi fenir me vida?
Trist, enguxos, desemat, plen d'esmay,
amoros, bast de tota grieu tristura,
8 pus qu'yeu no suy vostre, ¿de qui seray?
Mort, vina tost, fenex m'aspre ventura!

Abandonats cuy amors no soste,
marrits, caytius, ¿hon hauray may gandida?
Pus la non par e millor de tot be
12 no m vol per sieu e 'b nonchaler oblida
la fin'amor e l bon voler qu'yeu hay,
e mon las cor d'autre mar ges no 's cura.
Pus qu'yeu no suy vostre, ¿de qui seray?
16 Mort, vine tost, fenex m'aspre ventura!

Mala viu hanch la dolor qui us mente {f. 70v}
e l fin gay pretz d'on etz la mils aybida,
e mal anch viu me ferma leyal fe
20 qui de tal bruyt a m'amor ha unida [*sic*];
qu'autre plaser james de vos hauray
mas solamen la mor[t], si us par dretura.
Pus qu'yeu no suy vostre, ¿de qui seray?
24 Mort, vina tost, feneix m'aspre ventura!

Loindan'amor, tot quant vey say ne lay
m'es vil e leu com l'ombre qui pauch dura.
Pus qu'yeu no suy vostre, ¿de qui seray?
28 Mort, vina tost, feneix m'aspre ventura!

11 de tot : *una p ratllada entre els dos mots* | 12 nonchaler : monchaler | 19 fe : *la f*
escrita sobre una lletra anterior | 25 Loindan'amor : loindanamors *amb la s ratllada*.

74 Andreu Febrer

A. Febrer {f. 71r}

Del tot me cuydave lexar
que ja plus no chantas d'amor:
tant me sove la grieu dolor,
4 qu'amors m'a [dat] taman pessar

e fay tots jorns, on mays hi pes,
mas la beutatz que n midons es
can la ramir
8 me fay oblidar mon martir
e mon smay,
si qu'ests mals plus qu'autre be m play.

E pus ten plasen m'es amar
12 ley, que d'autre no m ve sabor
com me gard'un pauch sa valor,
que no le n posques hom blasmar;
que l fochs qu'ins al cor m'es ences
16 m'auciura si no m val merces,
on poran dir
celhs qui m veuran axi morir:
«Deus, ten mal fay,
20 dona, quant ço del sieu desfay!».

Seus suy, qu'amors be m volch donar, {f. 71v}
al prim qu'yeu la vi, per senyor,
qu'anch no m posqui virar alor:
24 si m vench pels uls al cor intrar
s'amor, qu'a sos obs me conques
e lunnyat de tot'auta res,
quez abelhir
28 no m [pot] res, on qu'eu am ne m vir,
ans me desplay
ses ley tot quant vey say ne lay.

No m pux pertir ne lunnyar
32 si be m conosch me gran folhor,
mas axi co l sompniador
que n durmen troba l'aur, e l par
qu'es richs, e s desperta manues,
36 ay guaug tant com dura l plasers
e l sovenir,
on m'es semblan que n dey chausir,
mas pus m'esmay
40 quant me sove que nulh pro n'hay.

Pro n'agre si m posques nomnar, {f. 72r}
de tants perens qu'e, lo menor,
e si m des un bays en celh for,
44 no crey hi fes lunch mal star:

que corals amichs d'amor pres
val mays qu'un paren lunyades,
al ver chausir,
48 car longu'amistatz fay venir
(soven s'eschay)
parentesch la on no n'ach may.

Mays platz on plus n'es hom cobes,
52 joy desirats, pus conques es.
Mas per desir
no poch l'om tan nulh joy grasir
com yeu faray,
56 Loindan'amor, si de vos l'hay.

4 *hipom* | 17 *poran* : *poray* | 28 *hipom* | 31 *hipom*.

75 Andreu Febrer

Ffebrer

{f. 72v}

Are m platz be com l'afan e l martire
qu'an percassat mey hulh fals, tritxedor,
porton il sol, que no se'n plany mon cor,
[4] ----

mas il, ploran
e desiran,
morrán say quan
8 no podon ges veser
son cors gencer,
per qu'ay plaser
com, del basto qu'il maseix s'an talhat,
12 son il farit e batut e cascat.

Que n ten alt loch han posat mon cossire
que mantes vetz met al sen a folhor
cant yeu m'albir quez un emperador
16 hi hagre sa'n lauzes d'amar [e] slire.
Vegats com van
la mort cassan
mey hulh, qui m fan
20 desirar e voler

so d'on no sper
 lunch ben haver.
 Car no m par lieu que d'un cors ten presat
 24 pusque jausir us paubres per nulh fat,

 si donchs amors, a cuy no pot gandre {f. 73r}
 cor ple d'argulh (tan no n ha de ricor),
 no l crem un pauch ab lo foch de douçor
 28 dins lo costat, que l fass'al cor sentire.
 Que, donchs, aman
 e merceyan,
 tot cor se blan,
 32 que no s pot abstenen
 per nulh poder,
 que son voler
 no m plech del tot, e mays sa voluntat,
 36 car fin'amor hi ha son juy donat.

 E per ayço, e segons bon albire,
 ffa mil cent tants proz dona sa valor
 can vol amar un paubre amador
 40 humils e franchs, qui sab honor grasire,
 qu'un rich boban
 qui menyspresan
 va son coman,
 44 e l vol jus pertener.
 Per que ditz ver
 lo reproer:
 con mays dexten, mays puet humilitat,
 48 ez argulh chay on plus aut es muntat.

 Donchs pus vesets qu'yeu no me'n pux pertire, {f. 73v}
 tan suy aclis, dona, per vostr'amor,
 entretostemps fayts-me tanta d'onor
 52 que m vulhats sol per vostr'om retenire,
 car si penan
 m'auci l'afan,
 cert, culpa gran
 56 ne poretz vos haver,
 car jorn e cer
 veyretz retrer
 als fis amans vostra gran cruseltat
 60 si fayts morir vostr'amoros tractat.

Loindan'amor, tan m'er
ffort e sobrer
vostr'ulh guerrer,
64 que pus que l vi m'an en grieu dol pausat,
per qu'yeu los fuig, mas no l suy scapat.

2 hulh : *una v ratllada abans de hulh* | 8 morran : murray | 16 hipom.

76 Andreu Febrer

Andreu Febrer

{f. 74r}

Amors, qui tost fer quant li play
le cor dels amans de son glay,
m'a comendat que fass'un lay
4 de ma langor,
e de les penas que me'n tray
co vieu plen d'amoros smay
per una qui sus totes n'ay
8 pretz e valor,
qui m'a tant sospes de s'amor
que, pus que vi se gran dolçor
e fui prets de son noble cor,
12 tot mon viur'ay
mes en li, ses alcun retor,
que ges virar mon cor alor
no puny ne feray ja nulh jor
16 tant quant viuray.

On crey me covendra morir,
car enardir
de ley servir,
20 enflemat de moros desir,
sent mon voler
cant son jove gay cors remir,

24 ez afeblir
de ley preyar e requerir
vey mon poder,
mudar color, perdre sauber,
28 e contener

e retener, {f. 74v}
de joy e de merce querer;
que no n pux dir
32 ne dret ne tort, ne falç ne ver,
ans tot laser
met en sper
on plus me dauria parer
36 lonch d'enfortir.

Ez axi vau dret a ma mort
ab ferm acort,
e fuig al port
40 on hauria joy e deport,
si n oltramar
metia mon sfort,
qu'almenys al fort
44 mon desconfort
no seria l pensar menys fort,
si u posques far.
Mas pus no n pux mon cors ostar,
48 sol Dieu preyar
vulh, qu'altreyar
me vulha que leys recontar
puxa ma sort;
52 pero pauch val tot quant vulh far,
qu'elha veu clar
per mon chantar
qu'eu l'am, e diu, per desviar,
56 qu'yeu me deport.

Amors, donchs, ¿que sera de mi, {f. 75r}
quez enaxi
de fi en fi
60 mor leyalmen mon cor mesqui?
E no me'n plany
ges me Loindan'amor, da qui
suy ses nulh si,
64 qu'anch no n perti
(ne me'n pot far mort, a ma fi,
esser strany),
que lay on vau no m accompany;
68 que ges no frany
per nulh reffrany,
ans me tol anuy e desdany

l'amor de li;
 72 e si l greu mal que l cor me tany,
 e l dur afany
 en qu'yeu affany
 l'es ten plasen que se'n reffrany,
 76 ¿con no m auci?

Qu'almenys finara mon greu plant
 d'on no suy plant,
 com en chantant
 80 planch e m dulh e no l'es semblant
 mon greu turmen!
 Pero be sab que l signes, quant
 va pus anant {f. 75v}
 84 aproysmant
 a sa mort, loras fa son chant
 plus dolçamen,
 ez yeu vulh morir de presen,
 88 si l es plasen,
 car ja pus gen
 hom no mori, a mon scien,
 si ley amant
 92 volenterosament,
 tostemps sirven
 con bon sirven,
 celh qui la cerff ten leyalmen
 96 e l'ama tant.

Pero, amor, en esperança
 suy que ta lança,
 qui ls fins colps lança
 100 e qui man cor altiu anança,
 de sa puctura
 ffira celh'[a] qui no s'atança
 autra semblança,
 104 car tot'avança
 la joyosa gran habundança
 que l dech natura
 de sobresbelha beutat pura,

108 qui l'afigura {f. 76r}
 en tal figura.
 Amor, deus tu metra ta cura
 d'aver liança,

112 cor si elha ab tu no s'atura,
 menys q'un'urdura
 preu ta valura,
 pus que ten gentil criatura
 116 de tu es balança.

 E per ço vulh enquer actendre,
 ses plus contendre,
 qu'yeu ley dexendre
 120 veg'amor, qui l fassa ncendra
 son fret coratge
 del foch qui dins m'art sens extendre,
 car d'amor pendre
 124 senes tost rendre,
 no crey puxa gentil cors tendre
 cor ten salvatge,
 que trop for'al mon gran dampnatge
 128 si tal image
 (qui tot l'omatge
 de mor deu tenir e l'ostatge,
 volgues mespendre
 132 contra ley qu'es son eretatge)
 e son menatge,
 car tot son guatge
 vol en gentil cor d'aut peratge
 136 amor despendre.

Pren, donch, confort, e no t smays {f. 76v}
 tot net biays
 pel mal que trays,
 140 car on plus car es, val trop mays
 joy qui l'ateny;
 e tu, qui en tal loch trays,
 pren tot en pays,
 144 que b fin assays
 soven dona ço que li plays
 desirant feny,
 e son dolç vis, qu'amor deppeny,
 148 ses nulh desdeny
 mostre bon seny
 amoros, que merce l'estreny
 des horas mays;
 152 e si no n has entre manteny [sic]

son gay capteny
 te fera tostemp quisqun reny
 156 esser puys gays.

Per qu'yeu m'aten a vos, aymia,
 (e si disia
 «dolç'anamia»,
 160 crey que major vertat diria),
 que m vulhats trayre
 del foch qu'amor al cor m'atia
 per vos tot dia,
 164 ans que m aucia;
 car per ma fe, ges no us poria {f. 77r}
 lo quart retrayre
 de la dolor ne del mal trayre
 168 que m fa mors trayre,

 qu'ieu volgr'esser caytius al Cayre
 com no podia
 172 vostr'amor devas me atrayre,
 e si mperayre
 ffos de tot l'ayre,
 tot me fora anuy e desayre
 176 si vos no havia.

Qu'anch no m aore nulh bon fat
 me fos donat
 per nulh penssat
 180 c'om va neguant. Mant hom c'esbat
 quez a la fi
 tot quant yeu agre perpenssat
 e tot l'estat
 184 on fos muntat
 no fos de continent tornat
 a vos e mi;
 e per tal senyal d'amor fi,
 188 c'om en aixi
 jutga, erri
 mon cor pensant en vos, en qui
 s'es tot fermat.

192 Podet veure que ses nulh si {f. 77v}
 axi co us di
 e plus que si,
 vos ama lo faduch mesqui

196 de tot son grat.
Es axi tots jorns amara
e us servira
[e] celera
200 los bens, e los mals sofferra,
que sol un punt
james de vos se partira
per los mals qu'a
204 ne pels qu'aura,
ans sta ferm ez stara
com un fort munt;
e vos, belha, qui en tal punt
208 l'avets tant punt
d'amoros punt
que l fayts trop volar contramunt,
cant vos playra
212 que sa grieu dolor hage punt,
metets-la punt
que sia unt
de vostre merce, fel deffunt,
216 cant finara.

E si merce tant vos enclina {f. 78r}
que, d'amor fina
qui tots mals fina
220 pux'aver de vos medicina,
ma joya centa:
la grieu dolor qu'ins mon cor mina
e contramina
224 sera declina
si vos, qu'etz de totz regina,
la y faytz presenta.
E dona que n cest mon smenta
228 tota joventa,
si us fos plasenta
qu'eu hagues l'ajuda presenta
de vos, en quina
232 joya seria ma contenta,
e com jausenta
d'aytal attenta!
Ez ab cest'amorosa tenta
236 mon lay deffina.

15 jor : *jorn amb la n ratllada* | 42 sfort : *sforç hipom* | 47 ostar : *star ratllat i corregit en ostar* | 75 se'n : *son* | 85 chant : *xant ratllat i corregit en chant* | 92 *hipom* | 99 lança : *lanja+lança canc* | 123 pendre : *pendra+pendre canc* | 124 rendre : *tendre* | 126 cor : *car* | 142 *hipom* | 155 quisqun : *quisqujn* | 200 sofferra : *celera ratllat i corregit en sofferra* | 221 centa : *cença*.

77 Andreu Febrer

Lay d'en Ffabrer

{f. 78v}

Las, ¿a qui dire ma langor?
¿Qui m planyara de mon greu plant?
¿Qui pendra part de ma tristor?
4 ¿Sera nul ten leyal amant
qui de mon chant,
que n l'amor chant,
mostre semblant
8 d'aver dolor,
e que vey a, las, com se mor
mon pobre cor
per entrenyor
12 de la belha qu'yeu ami tant?

Qu'ieu no pux veser ne mirar
si com solia, ne ausir
se dolce votz, son dolç perlar,
16 son dolç vis, son gent aculhir,

son departir
ffendre, partir
20 e seperar
ffan mon cor del cors lunyar,
car aturar
ses ley, ne star,
24 no s pot, ne s vol d'elha jaquir.

A, cors mesqui!, ¿tu que faras,
pus de tu lo cor se depart?
Pença que mas no l trobaras,
28 car tant s'es mes en dolça part

{f. 79r}

que son depart
sera trop tart,
e n cest retart
32 crey que morras.
Com ta mestressa no veuras,
las, ¿que diras?
¿Confesseras
36 que mala vist son dolç sguart?

E lhas!, con maleyt fon lo jorn
que son dolç vis tant m'ebelli!
E lhas!, com gen e com adorn
40 me trasch lo cor, que no u senti!
Ay las!, mesqui!,
com se parti
tot pler de mi,
44 qu'oltra migjorn
passe la crotz, on nulh sogorn,
gaug ne retorn,
per nulh trestorn,
48 troba ja may nulh pelagri.

Lo flum es qui tolh la semblança
e fay oblit tot joy passat,
axi m tolch tota m'esperança
52 son dolç vis quant l'agui mirat,
quez oblidat
ffuy e privat
de tot pensat,
56 qu'autr'amistança
no tengui puy en sperança,
ne hay fiança
que benenança
60 hagues ses leys que m fos de grat.

Qu'elh'es la rosa sus les flors,
que de beutat no ha parelh,
que trespasa totes valors:
64 tan val, tan pot e tant es belh
son cors ysnelh,
que dret simbelh
loure apelh, [sic]
68 ez on amors
pren tot cor d'amar dangerous,

gay e joyos
 e valaros
 72 par son visatge passabelh.

Que us dich no es sen ne folhia {f. 80r}
 que sa beutat pogues tener
 si la ves ten gay'e jolia,
 76 que no l'amas de ver en ver.
 Car son veser
 ffayt tant veser
 en luy plaser
 80 c'om sen oblia.
 Si m fay amors tentost la tria,
 que la mestria
 de tot li tria,
 84 qu'autre pus no li pot plaser.

Cant de sa dolçor me recort,
 e de sa privadesa gran,
 qui m fech mant amors comport,
 88 tostemps a sa honor guardan,
 no m es senblan
 que d'erenan
 ffos benanan,
 92 -----
 pus ten gracios deport
 que m era port
 a tots mals fort,
 96 me va del tot en tot lexan.

Lexan me va joya d'uymay, {f. 80v}
 solaç e xant, deport e ris,
 que m tenia joyos e gay
 100 remirant son amors vis.
 Er m'es avis,
 a mon avis,
 e suy devis
 104 que tost murray
 com se gran beutat no veuray.
 Ay, amor, ay!,
 ¿per que no t play
 108 almeys que denant ley moris?

A, dolç pays e dolça terra

on lo seu gentil cors demora!
 Cant de vos part, tal dol m'aferra
 112 al cor, qui m tray l'arma defora.
 Ay las!, com fora
 richs tota hora
 si me demora
 116 no us fos squerra!
 Mas falç dits, qui de vos m'esterra,
 viu me soterra,
 qui de tal guerra
 120 mon cor se'n plany e l'arma plora.

Que n vos roman lo pris del mon, {f. 81r}
 lo cim de joy e de joven,
 que passa totes quantes son
 124 de beutat, d'onor e de sen,
 que n ley no s pren

 ne s'entepren
 128 ni es ni fon
 beutat que b la sua s'adon.
 Ay!, merce, çon
 ffas ton scon
 132 que b tu star no li par gen?

Qui vol a dolçe mort morir
 vaja Loind[an]'amor veser,
 e certamen pora sentir
 136 sa beutat quant ha de poder;
 qu'yeu per plaser
 d'un sol veser
 a mon laser
 140 suy al fenir;
 per qu'yeu li vulh mon nom jaquir
 qui l pora dir
 si vol ausir
 144 com per liey m'a mort desesper.

 12 la : lha | 21 *hipom* | 70 joyos : goyos+joyos *canc* | 75 gay'e : jaye+gaye *canc* | 80
 oblia : oblida | 93 *hipom* | 141 li : la+li *canc*.

{f. 81v}

Verso de foli deixat en blanc.

78 Jordi de sant Jordi

Dança e scordit

{f. 82r}

4 Tant es li mals que m fayts soffrir
com no m cresets, dompne valen,
que de cert vos am leyalmen,
que l cor del cors me vol surtir.

8 Lo jorn qu'yeu vi vostra cors gay,
al prim que m mis en vos amar,
mon cors no poch, certes, lunyar
de vos un punt per altre may.
12 Donchs, cresatz me, qu'als no desir
ne tench nulh'autre pensamen
mas [sol] qu'yeu puscha finamen
a vos amar e car tenir.

16 Si no us dich ver, que prech a Dieu
que de tals crims si'acusatz
d'on prenda mort apedregatz
per mans d'un malestruch jusieu,
si que planguts de mon martir
no sia pas per nulha gen,
20 ans me maldiguen cruselmen
e [n] me fas vinguen scupir.

24 Si no us dich ver, qu'ans de ma fi
ab ira forts me desesper
e l'arm'e l cors ab Luciffer
dimonis mil porten prop si;
e mays no m pusquen sabollir,
ans per tostemps haja turmen,
28 e no trop amich ne paren
que m vulhen be, sino mal dir.

{f. 82v}

Tornada

Castelh d'onor, prech Deu m'asir
e tot li san, si coralmen

32 no us suy fis e leyal serven,
que us vulh amar ses deffelhir.

4 surtir : sortir+surtir canc | 11 l'esmena es fa en base a L | 15 prenda : pe ratllat
abans de prenda | 20 e [n] : pèrdua de suport material.

79 Jordi de sant Jordi

Cobla sparça {f. 83r}

No m asalt d'om que n tots afars no sia
leyals e purs com la fina romana,
4 ne m asalt d'om qui sinch jorns la setmana
ment an sos dits e vol ab drutz paria;
ne m asalt d'om que m lev ploma ne palha
de mon vestir, ne s jacte de batalha,
8 ne m asat d'om qui no hage vergonya,
car de tot past fay gorgua com segonya.

80 Jordi de Sant Jordi

Sparça

Ja dona l mon no m fara del blanch groch
d'eres anan, per be que fos saben,
4 ans suy en punt de far-ne segrament
que res de lieys no m acost ne no m toch,
si totes son de tal merxentaria;
mes no u crey pas, ne creser no u poria,
8 ne creu tenpauch vulhon totes felhir,
mas les de mes falthon a mon albir.

Amors, amors, be s fol qui n vos se fia,
ni dona l mon qui per molts sa cambia;
12 q[u]e cel vos ha, qui menys vos vol ne us quir,
e celh vos pert, qui us vol tostemp seguir.

Cobles V i VI del poema *En mal poders enqueres en mal loch* (Riquer & Badia, 1984: X), reportat sencer pels cançoners catalans JKLN.
11 q[u]e : *pèrdua de suport material*.

81 Pere II de Catalunya-Aragó

Tenço

{f. 83v}

4 Can vey en Peyronet ploran
venir ab n'Arnau tritxador,
de tots mos amichs hay pesor
e demande ·ls ab reguart gran:
«Diatz, amichs, ¿e com stan
mey parens e ·l Rey, mon senyor?

8 Si us han fayt onta ne dan,
ni havets trobats raubadors,
diatz-ho, car vengar-vos han
mant hom qui sia de valors,
12 e tornatz vostra plor en xan
e parlem d'armes e d'amors».

16 «Major pasor hagues l'altr'an,
com ves fugir ab mil sous d'or [*sic*]
cand la bandera de color
d'Anglasola vos vis denan,
seny'en Peyres; patz ab aytan
pux dir a bon entendador.

20 D'Anglasola trasques entan,
senyer, li vostra posador [*sic*]
a despit e desonor,
e no li havets fayt deman;
24 per qu'yeu hic suy vengutz ploran
es ab mi n'Arnau tritxador».

8 trobats : traubats *ratllat i corregit en trobats* | 21 hipom: *cfr la lliçó de N134*.

82 Rigaut de Berbezill

Atressi com l'aurifans, | {f. 84r}
que cant chay no 's pot levar
tro li autruy ab lur cridar |
4 de lurs votz lo leven sus,
ez yeu vulh segre aquelh us,
car mon maltraitz m'es ten greu e pesans
que si la cort del Puy e li bobans
8 e 'ls verays pretz dels leyals amadors
no m relevon, ja may no seray sors,
qu'il deguesson per me clamar merce
lay on preyar ne merce no m val re.

12 E ss'eu per los fis amans |
no pusch en joy tornar,
per tostemps laix mon cantar, |
que de mi no ha ren plus,
16 ans viuray si co 'l resclus,
sol, ses solaç, qu'aytals es mon solaç,
e ma vida m'es enoys e afans,
e joy m'es dols, e plasers m'es dolors;
20 qu'ieu no suy ges de la maynera d'ors,
que qui be 'l bat ni 'l te vil ses me[r]ce
il engray e milhor e reve.

24 A tot lo mon suy clamans |
de me trop parlar,
e ss'eu pogues contreffar
fenix, que no 's mas us,
que s'art e puys ressor sus,
28 yeu m'arcera, car suy ten malanans,
e [mo]s fals dits monsangiers e truans,
recu[s]sitans en sospirs ez en plors
lay [o]n beutatz e joven e valors
32 es, que no 'l falh mays un pauch de merce
q[u]e no y sion assemblat tot li be.

Ben say qu'amors es ten grans | {f. 84v}
qu'elh em pot perdonar
36 s'eu falh per sobre mar |
ne l'emey, con Dedalus,
que dits qu'elh era Jhesus
e volch volar al cel lo trecuydatz,
40 mas Dieu baxech l'argulh e lor bobans.
E mos argulhs no es res mas amors,

per que merce mi deu ben far socors,
que n mans lochs es que raysos venç merce
44 en lochs on dreys ne rayso no val re.

Ma cançoneta degr'anar |
lay on yeu no gos anar
nez ab dreytz hulhs sguardar, |
48 tan suy conques ez enclaus;
e ja hom no mi acus
mas me dona, on son fugitz dos ans;
ar torn a vos, doloros e plorans,
52 aysi co l serff que quant ha fayt son cors
torna morir als crits dels cassadors:
aysi torn yeu, dompna ; n vostra merce,
mas vos no cal, qua d'amors no us sove.

56 Tal senyor hay, en que ha tant de be,
que l jorn que l vey no pux felir en re.

BdT (421,2). Un dels poemes més copiats de la tradició manuscrita occitana (vint-i-sis testimonis). La lliçó de *VeAg* s'arreglera en la branca de l'arquetip α en l'*stemma* de Varvaro (1960: 121), dins de la qual comparteix l'ordenació de les cobles amb el subgrup *D^aIKLN*. Les dues còpies de la cançó transmeses per *VeAg* procedeixen, com s'ha dit *supra*, d'un mateix antígraf. L'amanuense no sempre va entendre l'estructura mètrica del text, raó per la qual alguns heptasíl·labs resulten *hipom* o apareixen units i copiats a ratlla tirada (a l'edició separats per una plec).

13 *hipom* | 24 *hipom* | 29-31 *pèrdua de paper* | 35 *hipom* | 36 *hipom* | 45 *hiperm* | 47 *sguardar* : *sguardarj*.

83 Bernat de Ventadorn

Cant vey la lauseta mover {f. 85r}
de joy ses ales contr'el ray,
oblidan se laysa chaser
4 per la dolçor que l cor li n vay,
ay las!, tal envege me'n ve
de liey cuy vey en jausion,
meravelha es quant de se
8 lo cor, del desir, no m fon.

Ay las!, tant cuydave sauber

d'amor, e tan petit an say,
car d'amor gens no m pux tener
12 celha d'on ja pro non hauray,
car tolt m'a l cor e tolt m'a se
e mi masex e tot lo mon;
e cant se'n tolch no m lexa re
16 mas desirer e cor volon.

Anch non hagui de me poder
ne non fuy meus de l'or'ançay
que m lexech de mos ulhs veser
20 en un miralh qui molt mi play:
miralh, pus me mirey en te
m'an mort li sospir de preyon,
q[u]'aysi m perdech com perdech se
24 lo belh Narcissus en la fon.

De les dompnes me desesper, {f. 85v}
james en lor no m fiaray,
qu'aysi com las suy mantener
28 tot aysi les desaventindray,
pus vey quez una pro non te,
e celha qui m art e m coffon
totes les altres ne meyspre
32 car say quez atrestals se son.

Pus que b midons no m pot valer
pretz ne merces ne ls dretz qu'yeu hay,
nez a liey no l ve de plaser
36 qu'yeu l'am, james no lo y diray.
Aysi m part de liey e m recre:
mort m'a, e per mort li respon,
car yeu vos jur sobre ma fe
40 quez yeu hay pre un cruzel torn.

D'ayço fay be femme parer
ma dona, per qu'yeu ho retray,
car vol ço c'om no vol valer [sic]
44 e ço c'om li deveda fay.
Ay!, ca mal sembl'a qui la ve,
que mi, las, ab cor desiron,
que ges ses lieys non hauray be,
48 layse morir, que no say hon!

Merce s perduda, per haver, [sic] {f. 86r}
ez yeu no u sabi anch may,
car yeu qui plus ne draver [sic]
52 no n e ges, donchs, ¿on la querray?
Casutz suy en mala merce,
ez ay ben fayt com folh en pon,
e cuig que per merce me ve
56 car cuig pugar contr'amon.

Tornada

Tristesa non hay de me,
qu'yeu me'n vay caytius no say on.
De xentar me laix e m recre,
60 de joy e d'amor m'escon.

BdT (70,43). Copiada en vint-i-tres mss, aquesta cançó, de la qual es conserva la música, és segurament la més famosa de tota la literatura trobadoresca. Segons Appel (1915: 250), donat el caràcter capriciós de les divergències entre els testimonis, «an Aufstellung eines Stammbaums ist nicht zu denken». Això, i el fet que, en la seva edició crítica, el filòleg alemany no va tenir en compte la lliçó del *VeAg*, fa molt difícil la filiació de la còpia continguda en aquest cançoner. En primer lloc, l'ordre de les cobles coincideix amb el de *C*, però la interversió dels vv. 46-48 i 54-56 es troba tan sols a *UV*. Les variants, que intento seleccionar amb caràcter d'error significatiu, posen *VeAg* en relació amb el grup *CIKMNVaR* (v. 5), *ACMU* (vv. 12-13), *AGLPSV* (v. 19), *EIKNORVa* (vv. 27-28) i *GLPQS* (v. 57). D'altra banda, el *VeAg* presenta la curiosa lliçó singular dels vv. 39-40, absolutament diferents dels que dóna la resta de la tradició.

17 me : m ratllada abans de me | 19 ançay : ancay | 21 miralh : seguit de en me, que ha de ser un error de còpia | 28 hiperm | 43 hipom.

84 Pardo

Pardo {f. 86v}

Leyaltatz vol e bon dreig me comanda,
amors me punh e desirs ma flagelha,
temps ho requer e raysos m'o cosselha
4 quez en xantar vostra lausor espanda
en cest gay jorn del proz sant Velenti,
que bos spers me ditz que no m retraya

8 de vos amar e servir de cor fi,
car ab merce fara garir ma playa.

12 Li aucelhet vey que per semblan festa
menon gran joy pels prats e pels boscatges
per fin'amors que 'ls dona gays coratges,
de dos en dos, quez us no se'n arresta.
Donchs yeu trop mils dey jausir e xantar,
amor lausan, que m da vida joyosa,
e los meus ulhs, qu'an be saubut triar
16 d'amar, servir dompna tan valerosa.

20 Dompna gentils, sus totes agrediva,
be crey hagats conaxença complida
que us am e us tem e us vulh mays que ma vida,
e no creuray senes vos mon cor viva.
Car enaysi m'an reliat e pres
vostra beutatz e vostra captinença,
ez am-vos tan mays que 'l mon autre re[s],
24 que re no m play may ço qu'a vos agença.

28 Fflors excelhens, vostra fina semblança
viu per semblan jus mon cor nuyt e dia, {f. 87r}
e sovin pes que d'amar vos suplia,
e que 'l donatz d'amor bona sperança.
E lardonchs suy mis en tal jausimen
que, dins lo cors, lo cor me salt'e m vola;
mas cant yeu vey falssat lo penssamen
32 muyr de gran dol e res no m aconsolla.

36 Sens e beutatz ez honesta maneyra,
ffranchs aculhirs, joven e gentilesa,
valors e pretz, gays comports e franquesa,
ffay de vos cim, govern, mur e barreyra.
E no us soffrany mays un pauch de merce,
per que 's gran dan qu'ayço vos deffalhescha,
e ges no crey, lay on ha tant de be,
40 que n algun temps merce no y reverdescha.

44 Fflums de coffort, quant de vos mi sove
suy yeu ten gays que 'l cor me bat e m trescha,
per que us offir mon voler e ma fe
que us serviray fins que l'arma pertescha.

85 Anònim sm

Anthon

{f. 87v}

La fiya

No me le digays mal,
madre, a fray Anthon,
no me le digays mal,
4 que lo tengo en devocion.

La madre

Tal desorden, fija,
querous lo desir,
no ay quien vos riga
8 en vuestro benir;
olbidaldo presto,
dexad pacion,
qu'es muy desonesto
12 esse fray Anthon.

La fiya

Si lo videses, madre,
como yo, pardios,
mas que a mi padre
16 lo queriades vos.
Yo soy su cativa
de buen coraçon,
y mucho amiga
20 de su devocion.

La madre

Ffablanvos marido
mas d'un anyo ha,
ffermoso, garrido,
24 que us contentara,
es hombre valiente
mas que un lehon,
non vos tengas mente
28 d'ese fray Anthon.

La fiya | |
No quiero casarme
par aver dolor
ny quyero hapartarme
32 de su buen amor.
Es mas que prelado
en su condicion;
36 pues es de mi grado,
tengolo en devocion.

La madre
Ay, fiya, senyora,
¿que sera de mi?
Pesame agora
40 por que hos pari!
O, que desventura
y perdicion
si teneys mas cura
44 d'ese fray Anthon!

La fiya
Madre, los enoyos
dexaldos atras,
lumbr'es de mis ojos
48 quando mas va mas.
Con el me querria
dar consolacion,
pues con alegria
52 tengolo n devocion.

La madre
Talas fantasyas
vos las dexareys
si stays otxo dias
56 que no le fableys. | |
No seays tan fuerte {f. 88r}
ni deys tal ocasyon
que me de la muerte
60 esse fray Anthon.

La fiya
Quy mucho compuerta
penas mas le dan,

64 quando sereys muerta
 enterrar vos han.
 Veys hora que duelo
 y maldicion!
68 Pues qu'es mi consuelo,
 tengolo n devocion.

 La madre
 Si vuestros parientes
 lo an de saber,
 o las otras gentes,
72 no vos querran ver,
 y vuestros ermanos
 muy valentes son:
 morreys en sus manos
76 vos e fray Anthon.

 La fiya
 Muy amarga quedo
 y mas que la fyel;
 pues, por esse myedo,
80 ayrme con el:
 suya me dem[u]estro
 con aficion,
 a despetxo vuestro
84 lo tengo n devocion.

 La madre | |
 O, que gran tormento!
 O, mucho pezar!
 O, que desatento!
88 O que mal hablar!
 Soys desconocida,
 no teneys razon
 en darme tal vida
92 vos e fray Anthon!

 La fiya
 Quando mas escucho
 es pena mortal:
 el vos quyere mucho,
96 vos le quereys mal.

100 Pues tanto vos ama,
 y sin ficcion,
 alabays su fama
 y devocion.

 La madre
 Pues tal vytuperio
 me days, vos doy fe,
104 a su monesterio
 esta notxe yre,
 y al prior y frayres,
 con discrecion,
 contare ls desayres
108 d'ese fray Anthon.

Ffyn

27 tengas : vengas+tengas *canc* | 45 enoyos : madre *ratllat a continuació* | 51 pues :
la e interliniada. Text escrit a doble columna al ms: la doble pleca (| |) indica
canvi de columna.

En blanc.

{f. 88v}

86 Pistoleta

Reambau de Vaqueras

{f. 89r}

Bona dompna, un cosselh vos deman
que l me donetz, car trop l'ay gran mester:

4 en dompna tal ay mis tot mon telan
 que res al mon tan no desir ne quer.
 Diatz-me, dons, si m lausats que la nqueyra
 de s'amistat o s'enquer me'n sofeyra,
 qu'el reproer retray certanamen:
8 qui s cutxa, pert, e cossech qui atten.

Senyer, be us dich segons lo meu semblan,
que be ho fa qui bona dompna quer,
e celh sab pauch que n re la va dubtan,

12 car dompna may no fer cavalher;
si no li platz que s'amor li profeyra,
elh no ha plus dan en nulha maneyra,
que dompna pros ha tan d'ensenyamen
16 que 'b gen perlar se'n part cortesamen.

Dompna, yeu tem que si 'l deman s'amor,
que m respondra ço que mal mi saubra,
e quez albir son pretz e sa ricor
20 e que digua que ja no m amara.
Mays val, so cre, que serva ez attenda
t[ro] que 'l plassa que gasardo mi renda;
e [di]atz me, segons vostra scien,
24 e servire en patz e belhamen.

Senyer, tostemps folh a folia va, {f. 89v}
mas celh es folh qui la folhia fa;
e cant hom cerff lha on valor no ha,
28 puys se'n repent, car nulh gasany no y fa.
Ans deu saber que ja gayra y despenda
si deu trobar gasardo ne smenda,
e si conex qu'elh n'aya bon telen,
32 serva sidons en patz e belhamen.

Bona dompna, pus axi m'o lausatz,
eu la nquerray ades senes falhir,
e tench per bo lo cosselh que m donatz,
36 e ya no 'l vulh yeu camjar ne jaquir;
e dich-vos be del do senes falhença
si vulh amar ne si y hay ma ntendença,
e podets me'n valer verayamen,
40 sol vos plassa ne 'l cor vos ho cossen.

Senyer, eu 's prech que la domna m diatz,
qu'eu vos puscha valer e ben servir,
e dich-vos be e vulh que me'n creyatz,
44 que us en sabray la vertats descobrir
e dar-vos n'ay azina o quayença
mantas saysos, sol que no trop falhença;
e diats le m ades de mantinen
48 e no y dubtets ne n hajats spaven.

BdT (372,4). Aquest poema, de tradició manuscrita prou considerable (deu testimonis), va tenir una especial fortuna als cançoners copiats a Catalunya: el transmeten *Sg*, *VeAg* i *L* (BC. ms. 9: ff. 120r-121r). Tots tres pertanyen a una branca de la tradició que depèn del subarquetip ϵ en l'*stemma* de Niestroy (1914: 63), que junt amb el provençal *R* prové del subarquetip γ . Als tres cançoners catalans la tensó està atribuïda a Raimbaut de Vaqueiras. Els mss. occitans *DIK* la donen a Pistoleta, *L* a Bertran del Puget, i *RT* la transmeten anònima (*vid* Niestroy, 1914: 62).

5 dons : q ratllada després de dons | 22-23: pèrdua de paper | 27 on : hon amb la h ratllada | 30 gasardo : go ratllat i corregit en gasardo | 39 verayamen : vey ratllat i corregit en verayamen.

87 Ponç d'Ortafà

Riambau de Vaqueras

{f. 90r}

4 Si n'ay perdut mon sauber
qu'a penas say on m'estau,
ne d'on vench ne vas on vau,
ne que m'fau lo jorn e l'cer;
e suy de tal captinença
que no vetlh ne puy dormir,
ni m'platz viure ne morir,
8 ni mal ne be no m'agença.

12 On per pauch no m'espero
o no m'ret mongo d'en Jau,
o no m'met dins una frau
on hom no m'posques veser;
car trasit suy en cresença
per celha qu'ieu tant desir,
qui m'fay speran languir:
16 tant mi frainz sa covinença.

20 Ja mays no pux joy haver
ni star un jorn susau,
pus midons m'a solaç brau
e m'gita a no xeler.
No say d'on m'age guirença,
c[a]r, puis me pes ne m'albir
c[o]l puscha ab grat servir,
24 a[d]onchs crex sa malvolença.

{f. 90v}

28 A gran tort me fay doler,
e si'yeu pendut en trau
s'anch puis segue altr'esclaus;
puys me pres en son poder
no fiu endret lieys falhença,
mas sol d'aytan com m'albir
32 com la tem e n aus ben dir
e car li port benvolença.

36 Per res no m pux absterer
que no l'am e no la lau,
car la gencer qu'anch vissau
es, e no ment, ans dich ver;
ab que preses penedença
dels turmens que m fay soffrir,
40 e si s denya convertir
er complida sa valença.

44 Eu suy celh que fau temença
e say celar e cobrir
mils qu'autre dir ne grasir
qui m fay secors ne valença.

BdT (379,2). Poema transmès pels cançoners provençals *CR*, que l'atribueixen a Pons d'Ortafà, *ab* (a Pons de Capdull) i *f*, que el dóna anònim (*vid* Massó, 1907: 433, i Rivals, 1933: 99-100), a més de *VeAg*, que el copia dues vegades (d'un mateix antígraf) adjudicant-lo a Raimbaut de Vaqueiras. A partir de l'aparat de l'edició crítica de Napolski (1879: 97-98, 142) es pot inferir que la còpia de *VeAg* està emparentada amb els mss. *Rf* (vv. 6, 10, 12).

12 no m : *interliniat* | 22 ne m : nom+nem *canc* | 22-24 *pèrduda de paper* | 26 en trau : *entray ratllat i corregit en en trau* | 42 say : fay | 43 grasir: cobrir (*cfr. la lliçó de N 136*).

88 Raimbaut de Vaqueiras

{f. 91r}

4 Riambautz de Vaqueres

Ar pren camgat per tostemps de xantar
e laix solaç e gaug ez alegrer,
e viure trist, marrits, ab cossirer
per tostemps mays, que xi m cove affar,
pus mort es lieys quez hom no pot blasmar

de nulha re qui 'l sia malestan

8 En mon pays ja may no vulh tornar
car no vey re que m puscha far plaser.
Las!, ¿que m fare, quez axi m desesper?
Qu'yeu no vey res qui m pusch'alegrar
12 ha ten gran dol, tan greu per conortar,
qu'yeu may no cuyt vesser de tal semblan
ne ges la mort no m pot far major dan.

Ay!, senyor Dyeu, de vos no m puix lausar,
16 qu'aytal fora s'eu n'egues lo poder!
Ben la volgre a mos obs retener
sol per ayço que s posques ramirar
ses grans beutats, on hom no troba par,
20 e 'l seu bel cors asaut e ben stan,
e la valor e 'l pretz qu'avía tan.

Aço m'es greu quant no pux demostrar {f. 91v}
com suy iratz ne com dey captener:
24 pus iratz suy qu'ieu no fas aparer,
ez ay-ne dreig, car hanch major pesar
no m pot far mort: assatz he que plorar.
Al ver Senyor la su'arma coman
28 que la meta lay denant sent Johan.

On mays be puys lo sieu bos pretz lausar,
car anch no vi miels dompna captener
en dreyt valor ne segons son poder:
32 ffassia be ço qui 'l fos ben stan,
plasents era en fayts ez en perlar,
que n ren d'ayço nulh hom non es dubtan,
per qu'yeu l'am mays tostems sens engan.

36 Segle caytiu, als non es mas engan!,
si plus te vey, mays te vay meyspresan.

BdT (392,4a). El plany, d'atribució encara considerada dubtosa (*vid* Linskill, 1965: 42), es conserva tan sols als dos cançoners catalans *VeAg* i *Sg*, sense variants ni errors importants, a banda de l'omissió del v. 7 a *VeAg*.

29 pretz : pretzs *amb la s ratllada* | 36 engan : engans *amb la s ratllada*.

89 Uguet del Valat

Duguet del Velhat

{f. 92r}

4 En breu veyrem una freyor abatre
devas migjorn que marfondra pels camps
la flor e l fruig, puys sera tan greus ffams
que d'algus bens costara l diner quatre.
8 Apres, la mort perseguira tant vida
que ls poch e ls grans alciura vint a vint
si que dels vius no restaran lo quint
del solhel colch tro l'infernal pertida.

12 Car us grius vey que sus l'esgleya crida
ffaren del bech al portal de la fe,
d'on poch a poch lo pilar qui l soste
s'aflaquesex e chay devers l'asida,
per que l'estor met la perdits a clusa,
sus l'altar vil on s'ebeura del sanch
16 l'aygla gentil que sab visar el ranch
on l'unicorn pels aguillons pren musa.

20 Pero no l val doctrina d'art confusa
si manifest no y adutz per simbelh
lo cor e l fren d'un blanch laupart novelh
noyrit de leyt o de carn d'ome crusa,
neta de crims, ses carnal payre, nada
en temps d'iverns e de guerres dubtos,
24 ez autremen no n haura dels ayglos
t[r]o si de joy la colompna dressada.

28 Mas dubtants suy que s trigua la jornada,
cossiran trop, car un drach molt cruzel
veig en orat volar sus vas lo cel
que geta foch, stant gola badada,
lo qual foch crex e destrutz e derrocha
viles e burchs e castells e ciutats
e trencha murs e portals e valhats
32 e l plus e l mils del remanen que tocha.

Per ayço s pert sobre l fluvi la rocha

per on s'enclau la gran vapor del fum,
e l golf stern d'on sperital lum
36 sostratz l'auselh a la serpent badocha,
morent l'esturç en la val tenebrosa
surs l'arbre vert per qui fonch paradis
40 ubert ab gaug als devotz pelagris
quez eren filhs de virginal sposa.

Mos belhs saffirs, vos etz mars preciosa
que n ta [sic] forest enclau e circumcis
on crex lo past qui l'olifan noyris
44 qui deu portar als franchs vide joyosa.

15 l'aygla : laygua | 22 guerres : guerrereres | 30 burchs : bruchhs | 42 e : en *amb la n*
ratllada.

{f. 93}

Foli en blanc.

90 Capellà de Bolquera

Capelha de Volqueres

{f. 94r}

Li fayt de Dieu son scur
plus que la nuyt scura,
en Dieus es c'om pauch dur
4 e, ço que Deus vol, dura.
Nulh fayt no es segur
si Deus no l'assegura;
bo es qu'om se procur,
8 mays ses Dieu pauch val cura;
ez yeu, pus m'aventur,
pus fort trop ma ventura,
e no pux los mals dur:
12 tant m'es fortuna dura.

En aycest mon trob infern,
qu'e n ayço pits d'inferna,
e vey am mal guovern

16 mantz fayts que Dieus governa;
e no trop en quesern
Deus per que m descaserna:
que ls mals venen a tern
20 e de be no ay terna,
e gaug me son stern
can amors m'es sterna,
e d'estiu e d'ivern
24 dols ab me exiverna.

Venguts suy fins a l'os, {f. 94v}
a la pelh ez a l'ossa,
e solia sser gros,
28 richs de moneda grossa,
mas Dieu m'a trayt tal mos
que febre l cor me mossà,
e no ay que m'edos
32 er cor per freig sa dorça, [sic]
ne ay argent que tros,
e port de mal tresdoça.
Sol l'arma en bon loch fos,
36 lo cors fos en la fossa!

Ira e dol me tten
tant que no l'aus attendre,
car l'ay pahor no m men
40 a l'estamen pus mendre;
ez al cor d'ira m fen
que no me'n puix deffendre,
e l cors gasta, despen,
44 entro hay que despendra;
per mos peccats mal pren
dons on dey deurem pendre; [sic]
si fau, car no m'enten,
48 qu'El deu [j]utz prech entendre.

E sitot suy falhents {f. 95r}
no guard Deus ma falhença,
pus val a totes gents,
52 e l pretz lo clau e l gença;
car mantes vetz fal sens
e sauber e sciensa,
neus al pus conoysens,
56 mas on hay conoysença,

60 e suy vers penidents,
suffrens greu panetensa,
tant, que vergonya venç
e tem que mort no m vengça.

64 Mayre de Deu conoysens,
valets per conoyshença
als morts ez als vivents,
e no y guardets vivença.

1-2 forçant la sil·labació els versos es podrien considerar mètrics | 13 hiperm | 56 on :
un+on canç | 60 tem : q ratllada abans de tem | 61 hiperm.

91 Guillem de Montanhagol

Montangolh

{f. 95v}

4 Nuls homs no val ne deu esser presats
si tant com pot en valor no enten,
c'om deu valer segons qu'es sa rictatz,
car sa vida no l fay may aunien;
8 donchs, qui be vol haver, valor valen,
hage n amor son cor e s'esperança,
qu'amors fay far richs fayts e d'egradança
e fay home viure adornamen
e dona joy e tol tot marrimen.

12 Mas yeu no m tench que sia namoratz
celhs que n amor van ab galiamen,
ne non ama ne deu esser amatz
hom qui sidons prech de nulh falhimen;
16 qu'amans no deu voler per nulh talen
ren qu'a ssidons tornes a desonrança,
qu'amors non es als mays ayço que anança,
so que ame e vol be e leyalmen,
e qui n quer als, lo nom d'amor desmen.

20 Pero hanch me no sobrech voluntatz
tant que y valgues nulh fayt desavinent
de la belha a cuy me suy donatz:
no tendria nulh plaser per plasen

 24 ----
 qu'a leys tornes a malvestança,
 car fis ayman deu guardar per un cen
 mays qu'a ssidons qu'el seu enantimen.

 28 Mas ges li pro, el temps que er passatz, {f. 96r}
 no cerquavon d'amor mays l'onramen
 de les dompnes en cuy era beutatz,
 no feyren ges ul fayt desavinen:
 32 eron elhas ez il valen
 car xascus entendi'en errança.
 Mas eras es pretz tornatz en balansa,
 car l'amador han autr'entendimen:
 36 dir sos blasmes e dans a manta gen.

 Eras seray per tot lo mon blasmatz
 pels amadors d'aycest xestiamen,
 empero celhs honren falcedatz,
 40 car han lur cor en ço qu'om los repren.
 Car presoners es de mal, qui l sosten,
 e tots bos homs ha de tots mals pesança,
 e ls savis deu guardar los fols d'errança:
 44 per qu'yeu xastich celhs qu'amon falcemen
 e si pesa a lor, a mi es gen.

 Als catalans fay Dieu tan d'onrramen
 que tostemps han rey de prets e d'onrrança,
 48 e l mils del mon, mays er va n milhurança,
 qu'elh es joves e velhs de sen,
 a cuy play mays donar que celh qu'ilh pren.

BdT (225,10). Poema transmès per vint-i-nou mss., si hi comptem la tradició indirecta de totes les citacions incloses al *Breviari d'Amor* (vid Ricketts, 1964: XI). Segons el nombre i l'ordenació de les cobles, *VeAg* s'arreglera clarament entre els testimonis de la branca *CEJRTff*. Al marge de l'omissió dels vv. 23-24 i d'alguns problemes de sil·labació en el còmput dels versos, la còpia de *VeAg* no presenta problemes importants.

13 donchs *canc i corregit en dons* | 16 als *interliniat* | 25 *hipom* | 32 *hipom* | 33 *hipom* | 39 *hipom* | 49 *hipom*.

{f. 96v}

En blanc.

N 92 Cerverí de Girona

En Cerverí

{f. 97r}

De pena n mal e de mal en martire
m'an mes mey hulh e amar, qui m empeny
en tal voler que, cant sol me cossire,
4 l'esglays que m ve a fort pauch no m destreny;
qu'emors me ditz que paus tot mon desir
en un tal loch on nulh hom no atteny,
8 e l'ulh menon mi forçat, tant com vire
vay autre part, e l cor qui me'n destreny,
per qu'yeu no say al remaner nulh geny.

E pus no m val amors e m vol auciore,
ffolh suy cant tant m'esaut de son capteny.
12 Ffolh, tu no pots ses amor far ne dire
mots prims ni clars, qu'amor doble l'angeny.
Ver es, mas pauch me val los mots assire,
pus be no n hay, e l mal me clau e m seny.
16 ¿E no has pro si t vol perlar e rire
celha que mes no trops sez ulhs? Me seny
que l mal que m fay en joy tornar me den[y].

Pero no m cal se n res valer no m denya,
20 pus mey hulh folhs punyon en me transsir;
per dan dels hulhs vulh la mort me destrenya:
per ço que ls ulhs muyren yeu vulh morir;
pus tant los platz que vars la mort m'enpenya,
24 eu diray tant, que ls hulhs feray aucir.
Dolça dona, ja de me no us sovenya,
ans mi datz mals d'on tan ploran sospir
que b los hulhs mays no us veja ni us quir.

28 Ca si mortal pena que l cor m'estrenya
me dats, dompna, dar m'e[t]s ço que desir:
que l cor n'es fals, que mostra e m'ensenya
d'amar en loch que tostemp may cossir.
32 E!, cor altiu, malaventura't venya!,
tostemp punyest, cor fals, en me trassir,
¿com no ames tal dompna qui t sovenya
e t vulh'amar e t deny tots prechs ausir,

{f. 97v}

36 e m mesist lay on sent la mort venir?

Hulhs desleyals e cor fals e tressire,
d[a]n la força d'amor qui trop streny,
leu poden cor que sia fis soffrire
40 menar a mort, ja hom d'aço no s seny.
E par-ho be, qu'yeu so leyal servire,
que n nulha re no m vulh gaubar ne m seny,
ausiron me si fos fals ne mentire:
44 ja u sia, mays non ha n cor que xi reny,
qu'a tot vil platz quant tot fals fayt desteny.

Na Sobreprets, hulh fals e cor trasire
e cor ses seny ab sobreutiü capteny
48 m'an mes en playt abtal, qu'amor no m deny.

BdT (434, 6a). Poema transmès per *VeAg* en testimoni únic. Malgrat que l'edició de referència és *Riquer*, 1944b, que va exhumar el text, cal tenir sempre en compte les lliçons de *Coromines*, 1988: II, 114.
12 ne dire : d *canc i corregit en ne* | 20 hulhs *amb la s ratllada* | 45 i 48 *les lliçons platz (v. 45) i playt (v. 48) trenquen la rima interna en -ay.*

N 93 Joan Ramon Ferrer *sm*

{f. 98r}

Sirventesch preceptes retoricals observant per leonismitat simpla d'accent greu, disuasint dir Johan Valenti, lohablament junyint, aver presa mort casual per amors, pus qu'es presuposat aquell esser de virtuts illustrat; lo qual fou fet per lo magnífich mossen Johan Ramon Fferrer, cavaller e doctor en cascun fet.

[Poema envoltat d'una extensa glossa, per a la qual *vid supra* i l'edició i comentari de M. Cabré, 2001].

4 Com sia just per gran manutinença
d'obrant virtuts, perfet treball empendre,
no tart en rims greus contexir entendre
començat he, segons leys de sciença,
per instaurar l'onor trop maculada

8 del valent fort qui de bondats avia
 septre fulgent, qui suscitar fazia
 magnanims fets, qui d'ells jaqueix nomnada.

12 Tal plant mon cor en dol no poch mudava,
 ay!, Valenti, per virtuts memorable,
 mor[t] per amors d'una fortment amable,
 quan l'altro jorn, cançat, delit cercava.
 16 Pero gran part del dol cessi commoure,
 car los planyents, no 'b voluntat maligna,
 dir cell morir tal causa per indigna;
 pus bondat pren, raho m dicta concloure.

20 Mas ne tan gran error en lo coratge {f. 98v}
 dels narradors ni auditors s'encarna,
 per lur salut, extirpant corrupt'arna,
 declarar vuyll, no per causar ultratge,
 24 mas lum mostrar de veritat complida,
 ab tres rahons cell mort tan ruinosa
 no subintrar per sutz'amor penosa,
 pus haut es spill de virtut polida.

28 Primerament, car tal amor es vana
 pacio greu del coratge, que 'b pena
 mortal del cors, infinits crims amena
 per vil complir voluptat momentana.
 Segonament, l'om de spirit molt rude,
 32 car fet quescun terminant en malesa
 avem per mal, neguara, pus vilesa
 es d'amor fy, que l seu acte no pude.

36 Derreraament, o quants dans greus diria {f. 99r}
 si no fos lonch! Com fa de seny fallença
 ffrancs trair, del temps bruta perdença!
 D'ella tot dan venir mostrar poria,
 com Tulli clar, doctrinans, pos feresta
 fembra tots crims per tal amor commetre.
 40 Crech en molts d'ells consentiment l'om metre,
 com l'avar trist per fer del aur conquesta.

44 Per amors tals exardents, malalt ficte,
 Amon sa sor Tamar gosa corrompre,
 per qu'Absalon, germa, li feu dirompre
 lo sanch del cos, de que vench greu conflicte.

48 Dels gots lo rey, nafrat da fort sageta
pel deu d'amor, desflora zalta filla
d'un comte seu, a si junt com manilla
al bras, absent per leguacio feta.

52 Pus tornat fon, iros per tant'ultrança, {f. 99v}
d'Espanya feu als alarps gran entrada:
tota fon quaix per ells exterminada.
O fer'amor, causist greu trabucança!
En nostron temps, fembra d'estoch farida,
conjugal fe rompent, metzina mare
e cruelment estrangular feu lo pare,
64 del marit volch tolre l'optada vida.

60 No vullam fer de justa fi cuberta
a tal amar, car es dar ficta causa,
car no n virtut amor letja repausa
mas en azalt, velant complir fi certa.
Los amadors trop soven podem veure
dir compliment de l'amor furiosa:
64 quan benguts son a la fy maculosa,
donchs, no voler cells alre se pot creure.

68 Adonchs tal plant cessar honest seria {f. 100r}
devent callar mort Valenti ver presa
per fin'amor, pus que n tots mals es mesa,
car altramen turpitud greu rebria.
Mas sia dit cell, fet trop honorable,
exercint be, per saber, a fin neta
72 prompte menar perills per causa dreta,
adversants fats, portar mort lamentable.

74 Reyna dels cels, per tots granment orable,
suplica l Ffill en ses altituts meta
prest Valenti clar, per virtut perfeta,
si tengut es en pena terminable.

Rúbrica: *entre magnifich i mossen, una paraula ratllada per la mateixa mà, il legible.* |
11 amabla+amable *canc* | 18 s'encarna : *la n escrita sobre una grafia anterior*
il legible.

{f. 100v}

Foli en blanc.